

Összefoglaló
az Európai Unió Bírósága szellemi tulajdont érintő ügyekben hozott ítéleteiről

2016/II. negyedév

JOGÉRVÉNYESÍTÉSRE VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGY

C-567/14. sz. előzetes döntéshozatali ügy – főtanácsnoki indítvány¹

A kérdést előterjesztő bíróság: Cour d'appel de Paris (Franciaország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Genentech Inc.

Alperes: Hoechst GmbH (korábban: Hoechst AG), Sanofi-Aventis Deutschland GmbH

Tényállás:

1992. augusztus 6-án a Behringwerke társaság az egész világra kiterjedő, nem kizárólagos hasznosítási engedélyt adott a Genentechnek a human citomegalovírus aktivátorának felhasználása tekintetében. Ez a technológia a tárgya a 1992. április 22-én megadott európai szabadalomnak, valamint két, az Egyesült Államokban 1998. december 15-én, illetve 2001. április 17-én engedélyezett szabadalomnak. 1999. január 12-én az Európai Szabadalmi Hivatal érvénytelenítette az európai szabadalmat.

A hasznosítási szerződés alapján a hasznosítónak egyszeri, valamint éves díjat, továbbá a végtermék eladása után forgalmi díjat kell fizetnie. A Genentech megfizette az egyszeri és az éves díjat, forgalmi díjat azonban soha nem fizetett.

2008. június 30-án az alperesek kérdést intéztek a Genentechhez a forgalmi díj alapjául szolgáló, a szabadalom alá eső anyagokat és eljárásokat alkalmazó végtermékekről. 2008. augusztus 27-én a Genentech értesítette az alpereseket, hogy a hasznosítási szerződést két hónappal későbbi hatállyal felmondja.

Az alperesek a hasznosítási szerződésben szereplő választottbírói kikötésnek megfelelően választottbírói keresetet terjesztettek elő a Genentechkel szemben, mivel úgy ítélték meg, hogy megsértette a hasznosítási szerződést azáltal, hogy meghatározott gyógyszerek előállításához az aktivátort használta, azonban a termékek eladása után nem fizette meg a forgalmi díjat.

A választottbíró úgy ítélte meg, hogy a Genentech a hivatkozott gyógyszert bizonyos ideig a szabadalmak tárgyát képező aktivátor felhasználásával állította elő. Megállapította továbbá, hogy a hasznosítási szerződésnek megfelelően kifizetett vagy kifizetendő díjak nem követelhetőek vissza abban az esetben, ha a szabadalmat érvénytelenítik, a hasznosító pedig nem mentesül a díjak megfizetésének kötelezettsége alól abban az esetben, ha – mint a Genentech esetében is – azokat korábban nem fizette meg. E megfontolások alapján a választottbíró arra a következtetésre jutott, hogy a hasznosítási szerződés alapján a Genentechnek meg kell fizetnie az alperesek részére a termék eladása után járó forgalmi díjat.

A Genentech az ítélet megsemmisítése iránt keresetet nyújtott be a párizsi fellebbviteli bírósághoz.

¹ Az indítvány magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=175146&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=516283>

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A Szerződés 81. cikkének (azóta az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikkének²) rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal **ellentétes az olyan hasznosítási szerződés érvényesítése, amely a szabadalmak érvénytelenítése esetén díjfizetési kötelezettséget ír elő a hasznosító számára pusztán az engedély alá eső szabadalmakhoz kapcsolódó jogok hasznosítása alapján?**

A kérdés arra irányul, hogy ellentétes-e az uniós rendelkezésekkel a hasznosítási szerződés, amennyiben olyan díj megfizetésére kötelezi a hasznosítót, amely a megadott jogokhoz kapcsolódó szabadalom érvénytelenítése miatt már okafogyottá vált, és utóbbinak „versenyhátrányt” okoz.

Főtanácsnoki indítvány:

Az EUMSZ 101. cikk alapján valamely technológiára vonatkozó **szabadalmak érvénytelenítése esetén** vagy szabadalombitorlás hiánya esetén **nem kell megsemmisíteni** az olyan hasznosítási szerződést érvényesítő nemzetközi választottbírói ítéletet, amely **díjfizetési kötelezettséget ír elő a hasznosító számára** pusztán az engedély alá eső szabadalmakhoz kapcsolódó jogok hasznosítása alapján, ha e szerződés kereskedelmi célja, hogy szabadalmi jogviták elkerülése mellett lehetővé tegye a hasznosító számára a szóban forgó technológia felhasználását, **feltéve hogy a hasznosító a hasznosítási szerződést ésszerű felmondási idővel felmondhatja, a szabadalmak érvényességét** vagy az azokkal kapcsolatos szabadalombitorlást **vitathatja**, valamint a felmondást követően megőrzi cselekvési szabadságát.

SZERZŐI JOGRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGYEK

C-37/16. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem³ (2016. január 22.)

Tárgy: a hozzáadottérték-adó kivetése az üreshordozókra felszámított díjakra

A kérdést előterjesztő bíróság: Naczelný Sąd Administracyjny (Lengyelország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Minister Finansów

² (1) A belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen:

- a) a beszerzési vagy eladási árak, illetve bármely egyéb üzleti feltétel közvetlen vagy közvetett rögzítése;
- b) a termelés, az értékesítés, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozása vagy ellenőrzése;
- c) a piacok vagy a beszerzési források felosztása;
- d) egyenértékű ügyletek esetén eltérő feltételek alkalmazása az üzletfelekkel szemben, ami által azok hátrányos versenyhelyzetbe kerülnek;
- e) a szerződések megkötésének függővé tétele olyan kiegészítő kötelezettségeknek a másik fél részéről történő vállalásától, amelyek sem természetüknél fogva, sem a kereskedelmi szokások szerint nem tartoznak a szerződés tárgyához.

(2) Az e cikk alapján tiltott megállapodás vagy döntés semmis.

(3) Az (1) bekezdés rendelkezéseinek alkalmazásától azonban el lehet tekinteni az olyan esetekben, amikor

- vállalkozások közötti megállapodás vagy megállapodások csoportja;
- vállalkozások társulásai által hozott döntés vagy döntések csoportja;
- összehangolt magatartás vagy összehangolt magatartások csoportja

hozzájárul az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához, ugyanakkor lehetővé teszi a fogyasztók méltányos részesedését a belőle eredő előnyből anélkül, hogy:

- a) az érintett vállalkozásokra olyan korlátozásokat róna, amelyek e célok eléréséhez nem nélkülözhetetlenek;
- b) lehetővé tenné ezeknek a vállalkozásoknak, hogy a kérdéses áruk jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt.

[101. cikk]

³ A kérelem magyarul a következő honlapon érhető el: <http://curia.europa.eu/juris/document/c-37/16>

Alperes: varsói székhelyű Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i SłownoMuzycznych SAWP (SAWP)

Tényállás:

Az alperes SAWP az üreshordozókra kivetett díjak beszedéséért és felosztásáért felelős egyesületként működő közös jogkezelő szervezet. A lengyel szerzői jogi törvény alapján a díjfelszámítás alapja az ilyen eszközök értékesítéséből származó bevétel, amelyet a gyártó/ importőr az adott elszámolási időszakban realizál. A beszedett díjak háromfelé oszlanak. Egy részét a SAWP felosztja az egyes jogkezelő szervezetek között, továbbá az egyesületet megillető díjak egy részét a közös költségalaphoz irányítják, míg másik részét közvetlenül kifizetik az előadóművészek részére. A díjak az eszközök vásárlóit terhelik, tekintettel arra, hogy az eszközök árának részét képezik, és ebből adódóan az értékesítés időpontjában a hozzáadottérték-adó hatálya alá tartoznak. Az adó elszámolását ennek megfelelően a gyártók és importőrök végzik. A díjak az eszközök tároló/ sokszorosítási kapacitásához kapcsolódnak és nem a védett művek tényleges felhasználásához. A SAWP és az importőr/gyártó között nem jön létre szerződéses kapcsolat, köztük kizárólag a fizetési kötelezettség teremt jogviszonyt. A SAWP úgy vélte, hogy a fentiek alapján nem nyújt a hozzáadottérték-adóról szóló törvény szerinti szolgáltatásokat az üreshordozók gyártói/ importőrei részére, és ebből adódóan a felszámított díjak nem adóköteles ügyletek, nem tartoznak a hozzáadottérték-adó hatálya alá. A SAWP az adójog egyedi értelmezését kérte a pénzügyminisztertől erre hivatkozva, azonban a miniszter tévesnek ítélte az egyesület álláspontját, amely emiatt bírósághoz fordult a kérdés megítélését kérve. A lengyel bíróság első fokon az egyesülettel értett egyet, kiemelve, hogy a díj nem a szerzői jog gyakorlásáért fizetendő, hanem pontosan amiatt hozták létre, mert a szerzőt egyes esetekben nem illeti meg díjazási jogosultság, továbbá e díjfizetéssel a kötelezettek egyáltalán nem szereznek a felhasználásra irányuló jogot. Ebből következően az egyesület nem nyújt szolgáltatást, csupán díjat szed be, amely nem teszi jogosulttá a szerzői jogok gyakorlására és ezzel a díjfizetési kötelezettség teljes mértékben egyoldalú. A miniszter felülvizsgálati kérelme révén másodfokon eljáró bíróság ehhez kapcsolódóan az uniós hozzáadottérték-adó rendszerére vonatkozóan nyújtott be előzetes döntéshozatali kérelmet.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A szerzők, előadóművészek és más jogosultak a közös hozzáadottérték-adó rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 24. cikkének (1) bekezdése és 25. cikkének a) pontja szerinti szolgáltatást nyújtanak-e a magnók és más hasonló eszközök, valamint üres adathordozók gyártói és importőrei részére, akiktől a közös jogkezelő szervezetek az előbbieik javára, de saját nevükben szednek be díjat ezen eszközök és adathordozók értékesítése után?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén, a közös jogkezelő szervezetek az eszközök és adathordozók gyártók és importőrök általi értékesítését terhelő díj felszámításakor a közös hozzáadottérték-adó rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 28. cikke szerinti adóalanyként járnak-e el, akik kötelesek ezeket az ügyleteket a magnók és más hasonló eszközök, valamint üres adathordozók érintett gyártói és importőrei részére kibocsátott, olyan számlával dokumentálni a hivatkozott irányelv 220. cikke (1) bekezdésének 1. pontja szerint, amelyen szerepel a díjfelszámítás alapján fizetendő hozzáadottérték-adó, és a szerzőknek, előadóművészeknek és más jogosultaknak a felszámított díj számukra való szétszétlása során dokumentálniuk kell-e a díjak beérkezését a díjfelszámító közös jogkezelő szervezet részére kibocsátott olyan számlával, amelyen szerepel a hozzáadottérték-adó?

C-484/14. sz. előzetes döntéshozatali ügy – főtanácsnoki indítvány⁴ (2016. március 16.)

Tárgy: egy vállalkozás felelőssé tehető-e az általa biztosított nyilvános WIFI hálózaton keresztül harmadik személy felhasználók által elkövetett szerzői jogi jogsértésért, illetve kötelezhető-e a hálózat jelszóval való biztonságossá tételére?

A kérdést előterjesztő bíróság: Landgericht München (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Tobias Mc Fadden

Alperes: Sony Music Entertainment Germany GmbH

Tényállás:

A felperes magánszemély, aki olyan vállalkozást vezet, amely fény- és hangtechnikát értékesít és ad bérbe rendezvényekhez. A vállalkozás nyilvános WIFI hálózatot működtet, amelyen keresztül 2010-ben egy zenei művet kínált jogellenesen letöltésre. Az alperes Sony felszólító levelet küldött ki a jogai megsértésével kapcsolatban a felperesnek, aki azt állítja, hogy a hálózat felett nem gyakorolt ellenőrzést, és ahhoz a nyilvánosság bármely tagja szabadon hozzáférhetett jelszavas védelem hiányában. A felszólítást követően a felperes negatív megállapítási keresetet terjesztett elő a német bíróság előtt, amelyre az alperes kártérítés iránti viszontkeresetet terjesztett elő és kérte a jogsértés megszüntetésére kötelezését a felperesnek. Az elsőfokú bíróság elutasította a kérelmet és egyúttal helyt adott az alperes viszontkeresetének. A felperes jogorvoslással élte, amelyben arra hivatkozott, hogy a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló 2000/31/EK irányelv 12. cikkének (1) bekezdését átültető német jogszabályi rendelkezések alapján kizárt a felelőssége. A másodfokon eljáró bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújtott be, amelyben előadta, hogy nem abból indul ki, hogy a felperest közvetlen felelősség terhelné, ugyanakkor fontolóra veszi a harmadik személyek magatartásáért való felelősségének megállapítását a jelszavas védelem hiányára tekintettel. A bíróság szerint ugyanakkor ennek megállapítása nem lehetséges, amennyiben az alapügy tényállása az irányelv fenti cikkének hatálya alá tartozik.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett szerzői jogi szempontból releváns kérdések⁵:

4. Úgy kell-e értelmezni a 2000/31/EK irányelv (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) 12. cikke (1) bekezdésének első fordulatát, hogy a »ne terhelje felelősség a továbbított információért« azt jelenti, hogy főszabály szerint vagy legalábbis a szerzői jogok első ízben megállapított megsértése vonatkozásában ki vannak zárva a szerzői jogok megsértése által érintett személynek a hozzáférést nyújtó szolgáltatóval szembeni, eltiltásra, kártérítésre, a felszólítás költségeinek és a bírósági eljárási illetékek megfizetésére irányuló esetleges követeléseik?

5. Úgy kell-e értelmezni a 2000/31 irányelv 12. cikke (5) bekezdésének első fordulatát ugyanezen irányelv 12. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben, hogy a tagállamok nem tehetik lehetővé a nemzeti bíróság számára, hogy az ügy érdemére vonatkozó eljárásban arra kötelezze a hozzáférést nyújtó szolgáltatót, hogy a jövőben hagyjon fel annak harmadik személyek számára történő lehetővé tételével, hogy e harmadik személyek egy bizonyos szerzői jogi védelem alatt álló művet egy konkrét internetkapcsolaton keresztül fájlmegosztó weboldalak útján tegyenek elektronikusan letölthetővé?

⁴ A főtanácsnoki indítvány magyarul a következő oldalon érhető el: <http://curia.europa.eu/juris/document/c-484/14>

⁵ Az 1)-3) kérdések arra irányulnak, hogy az irányelv 12. cikke (1) bekezdésének értelmében vett hírközlési hálózathoz való hozzáférés biztosítására irányuló szolgáltatás nyújtójának kell-e tekinteni azt a vállalkozót, aki tevékenysége körében nyilvános és ingyenes WIFI hálózatot üzemeltet.

6. Úgy kell-e értelmezni a 2000/31 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének első fordulátát, hogy az alapeljárás körülményei között az ezen irányelv 14. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti szabályozás megfelelően alkalmazandó egy eltiltásra irányuló követelésre?

7. Úgy kell-e értelmezni a 2000/31 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének első fordulátát az ezen irányelv 2. cikkének b) pontjával összefüggésben, hogy a szolgáltatóval szembeni követelmények kimerülnek abban, hogy szolgáltató minden, információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó természetes vagy jogi személy?

8. A hetedik kérdésre adandó nemleges válasz esetén milyen további követelmények támasztandók a szolgáltatóval szemben a [...] 2000/31 [...] irányelv [...] 2. cikke b) pontjának értelmezése keretében?

9. a) Úgy kell-e értelmezni a 2000/31 irányelv 12. cikke (1) bekezdésének első fordulátát a szellemi tulajdonnak a tulajdonhoz való jogból eredő alapvető jogi védelmére (az Európai Unió Alapjogi Chartája [a továbbiakban: Charta] 17. cikkének (2) bekezdése), valamint a [2001/29 és 2004/48] irányelvekben elfogadott rendelkezésekre figyelemmel, valamint a tájékozódás szabadságára és a vállalkozás szabadságának uniós alapvető jogára (a [Charta] 16. cikke) figyelemmel, hogy az nem zárja ki, hogy a nemzeti bíróság az ügy érdemére vonatkozó eljárásban olyan határozatot hozzon, amely – a költségek viselésére való kötelezés mellett – arra kötelezi a hozzáférést nyújtó szolgáltatót, hogy a jövőben hagyjon fel annak harmadik személyek számára történő lehetővé tételével, hogy e harmadik személyek egy bizonyos szerzői jogi védelem alatt álló művet vagy abból származó részleteket egy konkrét internetkapcsolaton keresztül fájlmegosztó weboldalak útján tegyenek elektronikusan letölthetővé, és a hozzáférést nyújtó szolgáltató szabadon választhatja meg az e határozatban foglaltaknak való megfelelés érdekében konkrétan megteendő műszaki intézkedéseket?

b) Akkor is így van-e ez, ha a hozzáférést nyújtó szolgáltató gyakorlatilag csak úgy felelhet meg a bírósági tiltásnak, ha az internetkapcsolatot megszünteti, vagy jelszóvédelemmel látja el, vagy minden azon keresztül futó közlést megvizsgál abból a szempontból, hogy az adott szerzői jogi védelem alatt álló művet újból jogellenesen továbbítják-e, amennyiben ez már eleve megállapítható, és nem először a végrehajtási vagy büntetési eljárás során derül ki?

Főtanácsnoki indítvány:

A főtanácsnok előjáróban jelzi, hogy e kérdések megválaszolásához nem elegendő önmagában a 2000/31/EK irányelv vizsgálata, hanem szükséges a szellemi tulajdon védelmével foglalkozó 2001/29/EK⁶ és a 2004/48/EK⁷ irányelvekben szereplő rendelkezések, valamint az e rendelkezések alapjául szolgáló alapvető jogok figyelembevétele is.

Negyedik és ötödik kérdés:

A 4)-5) kérdések a közvetítő szolgáltató felelősségének terjedelmére irányulnak. A 2000/31/EK irányelv 12. cikkének (1) bekezdése az egyszerű továbbítást végző közvetítő szolgáltatóknak a harmadik személyek által elkövetett jogellenes cselekményekre vonatkozóan továbbított információk alapján felelősségét korlátozza. Az irányelv előkészítő anyagaiból kiindulva a főtanácsnok megállapítja, hogy e korlátozás horizontálisan lefedi a jogellenes tevékenységek valamennyi típusáért fennálló felelősség minden formáját, így mind a büntetőjogi, polgári jogi vagy közigazgatási felelősséget, mind a közvetlen és közvetett felelősséget e cselekményekért. A korlátozás alkalmazásához három együttes feltétel teljesülése szükséges a 12. cikk alapján. Egyrészt nem a szolgáltató kezdeményezi a továbbítást, másrészt nem ő választja ki az adatátvitel címzettjét és végül nem ő választja meg

⁶ Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EK irányelv (Infosoc irányelv).

⁷ A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK irányelv.

vagy módosítja az információt. A mentesség az automatikus, technikai és passzív jellegű tevékenységekre vonatkozik, tehát arra az esetre, amikor a szolgáltatónak nincsen tudomása a továbbított adatról és nem is kezeli azt. Előjáróban jelzi a főtanácsnok, hogy az előterjesztő bíróság által feltett kérdések azon a feltételezésen alapulnak, hogy jelen esetben a fenti feltételek teljesülnek, így. A főtanácsnok álláspontja szerint a 12. cikk egészét tekintve megkülönböztetést alkalmaz a felelősség megállapítására és a jogsértő magatartástól eltiltásra irányuló eljárások között. Megjegyzi, hogy az irányelv 12. cikke (1) és (3) bekezdéseinek együttes olvasatából következik, hogy habár a szolgáltató felelősségét korlátozzák e rendelkezések, ugyanakkor nem nyújtanak védelmet a jogsértő magatartástól eltiltó bírósági határozatokkal szemben, így a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárások megindításának sincsen akadályja.

A főtanácsnok ezt követően három esetet vizsgál az előterjesztő bíróság által feltett kérdésekkel összhangban. Először a kártérítési kérelem és más pénzbeli követelések megítélésének lehetőségét tanulmányozza. Ennek kapcsán megállapítja, hogy a polgári jogi felelősség bármely formájának kizárása magában foglalja az összes erre alapított kártérítés iránti keresetet, továbbá minden más olyan pénzbeli követelést is, amely a közvetítő szolgáltatónak a továbbított információkkal okozott szerzői jogi jogsértés alapján fennálló felelőssége megállapításával jár, így a peren kívül felmerült költségek vagy a bírósági eljárás költségeinek megtérítése iránti kérelmeket is. Az utóbbi költségek megtérítését két okból is kizárná a főtanácsnok. Nem követelhetőek egyrészt azért, mert egy olyan jogsértéshez kapcsolódnak, amely a szolgáltatóval szemben a fenti rendelkezések alapján nem róható fel, másrészt pedig követelhetőségük megkérdőjelezhetné az irányelv által elérni kívánt célt, annak megakadályozását, hogy az érintett tevékenység gyakorlását jogtalanul ne akadályozzák. A 12. cikk (3) bekezdése ugyan lehetőséget ad a bíróságok és más hatóságok számára, hogy valamely elkövetett jogsértés miatt, különösen jogsértő magatartástól való eltiltás útján, a közvetítő szolgáltatók számára bizonyos kötelezettségeket írjanak elő, ugyanakkor figyelemmel az (1) bekezdésben foglaltakra e határozat nem alapulhat a szolgáltató felelősségének a megállapításán. Másodikként a jogsértő magatartástól való eltiltás lehetőségét vizsgálja a főtanácsnok. Álláspontja szerint erre lehetőséget biztosít a 2000/31/EK irányelv 12. cikkének (3) bekezdéséből, a 2001/29/EK irányelv 8. cikkének (3) bekezdéséből és a 2004/48/EK irányelv 11. cikkének harmadik mondatából. Az eltiltásra vonatkozó feltételek és szabályok pedig a nemzeti jog hatálya alá tartoznak. A harmadik vizsgált eset a jogsértő magatartástól való eltiltáshoz kapcsolódó szankció alkalmazása. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból következik, hogy az alapügyben előirányzott bírósági tiltás megszegése esetén 250 000 euró összegű pénzbírság szabható ki, amely elzárásra változtatható. Az e címen történő elmarasztalás kizárólag e tilalom megsértése esetén alkalmazható. A főtanácsnok álláspontja szerint e szankció alkalmazását az irányelv nem zárja ki, tekintettel arra, hogy ez nem a jogsértés szankciója, hanem a jogsértő magatartástól való eltiltó határozat megszegésének szankciója, amelynek célja az eltiltás hatékonyságának biztosítása.

Hatodik, hetedik és nyolcadik kérdés:

A főtanácsnok előjáróban megjegyzi, hogy az előterjesztő bíróság e kérdések kapcsán úgy tűnik abból a feltételezésből indult ki, hogy az irányelv 12. cikke kizár minden a közvetítő szolgáltatóval szemben indítható keresetet, és így arra vár választ, hogy ez a helyzet összeegyeztethető-e az irányelv (41) preambulumban⁸ szereplő különböző, felmerült érdekek között fennálló megfelelő egyensúllyal. A bíróság arra keresi a választ, hogy korlátozható-e a 2000/31/EK irányelv 12. cikkének hatálya a 14. cikke (1) bekezdésének b) pontjában szabályozott feltétel analógia útján történő alkalmazása (hatodik kérdés), vagy az ugyanezen

⁸ 2000/31/EK irányelv (41) preambuluma: Ez az irányelv megvalósítja az érdekek egyensúlyát, és meghatározza azokat az elveket, amelyeken ágazati megállapodások és szabványok alapulhatnak.

irányelvben nem szabályozott más feltétel hozzáadása (hetedik és nyolcadik kérdés) útján. A főtanácsnok álláspontja szerint amennyiben e kérdések a 12. cikk alkalmazásának bizonyos kiegészítő feltételek révén való korlátozására irányuló lehetőségre vonatkoznak eleve nemleges választ szükséges adni, mivel a 12. cikk (1) bekezdésének a)-c) pontjainak szövegezése kizárja további feltételek előírását. Ennek megfelelően álláspontja szerint nem lehet helye sem az (1) bekezdés b) pontjában előírt feltétel analógia útján való alkalmazásának, sem pedig más kiegészítő feltételnek.

Kilencedik kérdés:

Az előterjesztő bíróság e kérdéssel arra keresi a választ, hogy ellentétes-e a 2000/31/EK irányelv 12. cikkének (1) bekezdésével az olyan bírósági eltiltás, amely arra kötelezi a közvetítő szolgáltatót, hogy a jövőben tartózkodjon attól, hogy lehetővé tegye harmadik személyek számára, hogy az általa biztosított internetkapcsolaton keresztül meghatározott védett mű tekintetében sérelmet okozzanak, amennyiben e tiltás alapján a szolgáltató szabadon választhatja meg a meghozandó műszaki intézkedéseket (kilencedik kérdés, a) pont). Ezenkívül arra vár választ, hogy az ilyen jogsértő magatartástól való eltiltás összhangban áll-e az érintett rendelkezéssel, amennyiben már eleve megállapítható, hogy a címzett gyakorlatilag csak úgy felelhet meg a bírósági tiltásnak, ha megszünteti az internetkapcsolatot, vagy azt jelszóvédelemmel látja el, vagy az e hálózaton keresztül futó minden adatátvitelt megvizsgál (kilencedik kérdés, b) pont).

A főtanácsnok kiemeli a korábbiaknak megfelelően, hogy az eltiltás nem ellentétes az uniós joggal, ugyanakkor bizonyos korlátai vannak. Az Infosoc irányelv 8. cikkének (3) bekezdése és a 2004/48/EK irányelv 11. cikke harmadik mondata alapján e rendelkezéseknek méltányosnak és igazságosnak kell lenniük, és nem lehetnek indokolatlanul bonyolultak és költségesek, valamint nem eredményezhetnek ésszerűtlen határidőket és indokolatlan késedelmeket, továbbá hatékonyak, arányosnak és visszatartó hatásúnak kell lenniük, és azokat oly módon kell alkalmazni, hogy ne gátolják a törvényes kereskedelmet, továbbá biztosítékot nyújtsanak a velük való visszaéléssel szemben. Kiemelendő továbbá, hogy mivel az Infosoc irányelv alkalmazása nem sértheti a 2000/31/EK irányelv alkalmazását, szükséges annak rendelkezéseit is figyelembe venni. A 2000/31/EK irányelv 12. cikkének (3) bekezdéséből és 15. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásban az e szolgáltatóval szemben előírt kötelezettségeknek valamely konkrét jogsértés megszüntetésére vagy megelőzésére kell irányulniuk, és azok nem foglalhatnak magukban általános nyomon követési kötelezettséget. A nemzeti bíróság emellett köteles meggyőződni arról, hogy a fenti irányelvi rendelkezések alkalmazása, valamint a nemzeti jog szerinti más szabályok tiszteletben tartják az alkalmazandó alapvető jogok, különösen pedig az egyrészt a Charta 11. és 16. cikke, másrészt annak 17. cikkének (2) bekezdése által védett alapvető jogok közötti megfelelő egyensúlyt.

A b) pont kapcsán a főtanácsnok az első és a harmadik felvetést eleve összeegyeztethetetlennek találja az uniós joggal, tehát az internetkapcsolat megszüntetésére vagy minden azon futó adatátvitel vizsgálatára kötelezés nem lehetséges álláspontja szerint.⁹ A WIFI hálózat jelszóval védetté tételére irányuló kötelezettség előírása kapcsán a főtanácsnok több jogi problémát is kiemel. Meglátása szerint egy ilyen kötelezettség bevezetése potenciálisan megkérdőjelezi az olyan vállalkozások üzleti modelljét, amelyek az internet-hozzáférést más szolgáltatásaikhoz kapcsolódóan kínálják, továbbá a kötelezettség teljesítése a felhasználók azonosítását és adatainak kezelését teszi szükségessé. További probléma lehet, hogy a felhasználók azonosítására és regisztrációjára irányuló kötelezettség általános körű alkalmazása a köztes szolgáltatókra vonatkozó felelősségi rendszerhez vezethet, ami már nem egyeztethető össze a 2000/31/EK irányelv 15. cikkének

⁹ Ennek kapcsán hivatkozik a Scarlet Extended (c-70/10) és a SABAM (c-360/10) ügyekben hozott korábbi ítéletekre.

rendelkezéseivel, és emellett a jelszavas védelem megkerülhető, így a védett alkotásokkal szembeni jogsértések megelőzése szempontjából nem hatékony. A főtanácsnok álláspontja a fentiek alapján az, hogy a Wi-Fi-hálózat jelszóval védetté tételére irányuló kötelezettség mint a szerzői jog internetes védelmének módja nem tartja tiszteletben azt a követelményt, hogy megfelelő egyensúly álljon fenn egyrészt a szellemi tulajdonjog védelme, amelyben a szerzői jog jogosultja részesül, másrészt a vállalkozás szabadságának védelme között, amelyben az érintett szolgáltatásnyújtók részesülnek. A jogszerű tartalmú adatátvitelhez való hozzáférés korlátozása ezenkívül a szólásszabadságnak és a tájékozódás szabadságának a korlátozásával járna. A főtanácsnok végkövetkeztetése tehát az, hogy amennyiben az eltiltásnak csak e három módon tudna megfelelni a fő tevékenységéhez képest kiegészítő jelleggel nyilvános és ingyenes vezeték nélküli, helyi internetes hálózatot üzemeltető vállalkozás, akkor az eltiltás ellentétes a hivatkozott uniós rendelkezésekkel.

C-99/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet¹⁰ (2016. március 17.)

Tárgy: a szerzői jog megsértése esetében az elmaradó haszon és az erkölcsi sérelemből eredő kár megtérítése párhuzamosan érvényesíthető igények-e

A kérdést előterjesztő bíróság: Tribunal Supremo (Spanyolország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Christian Liffers

Alperes: Producciones Mandarin, SL et Gestevisión Telecinco, SA

Tényállás:

A felperes egy a Havannában élő kubaiak életét megjelenítő audiovizuális mű szerzői jogi jogosultja. Egy spanyol társaság engedélye nélkül felhasználta a mű bizonyos részeit egy dokumentumfilmben, amelyet ezt követően közvetítettek egy spanyol nyelvű televíziós csatornán. A felperes a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK irányelv 13. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontjának spanyol jogba átültetett rendelkezéseire alapítva kérte az abban foglaltak párhuzamos érvényesítését. Követelte egyrészt azt az összeget, amelyet a spanyol szerzői jogi közös jogkezelőtől kapott volna – a közös jogkezelő akkori tarifáinak alkalmazásával – jogszerű felhasználás esetében, másrészt kérte annak megállapítását, hogy a jogszerűtlen felhasználás miatt erkölcsi sérelem is érte, és erre alapozva további összeget követelt.

Az irányelv a) és b) pontjának szövegezése az a) és b) pont között vagylagosságot feltételez és kizárni látszik a párhuzamos igényérvényesítést. Habár a szövegezés egyértelműnek látszik, a spanyol bíróság úgy ítélte meg, hogy több szempontból is aggályos ez az értelmezés. Egyrészt a 13. cikk (1) bekezdésének célja, hogy a jogsértést szenvedett fél a valóban elszenvedett sérelmének megfelelően kapjon kompenzációt, és az erkölcsi sérelem a szerzői jogi jogsértésből eredő kártól függetlenül merülhet fel. Másrészt több tagállam (Franciaország, Olaszország) az átültetés során meghagyta a párhuzamos jogérvényesítést a 'vagy' helyett az 'és' szókapcsolatot használva. Végül, ha a spanyol jog a vagylagos értelmezést alkalmazza, míg más tagország párhuzamos jogérvényesítést tesz lehetővé, akkor a spanyol jog alacsonyabb védelmet biztosít a jogosultaknak, ami a bíróság szerint ellentmond az irányelv (10) preambulumban foglalt céljával, miszerint az irányelv a tagállamokban egy magas szintű, egyenértékű és egységes védelmi szint biztosítására törekszik.

¹⁰ Az ítélet magyarul egyelőre nem érhető el, viszont angolul a következő oldalon megtalálható: <http://curia.europa.eu/juris/document/c-99/15>

Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A 2004/48/EK irányelv 13. cikk (1) bekezdése úgy értelmezendő-e, hogy amennyiben valaki szerzői jogainak megsértése kapcsán a jogszerű felhasználás esetében megfizetendő, ebben az esetben elmaradó haszon (jogdíj, díjazás) megítélését kéri, az egyúttal nem kérheti az erkölcsi sérelemből eredő kárának megtérítését?

Döntés:

A bíróság döntése szerint az irányelv 13. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az a) és a b) pont alapján történő párhuzamos igényérvényesítés lehetséges, azok nem zárják ki egymást. A Bíróság emlékeztet arra a gyakorlatra, miszerint az uniós jogot nem lehet kizárólag a szóhasználat alapján értelmezni, hanem fontos a szavak szöveggörnyezete és az adott jogszabály által elérni kívánt célok is az értelmezés során. Jelen esetben az irányelv preambulum bekezdéseit vizsgálva a Bíróság úgy találta, hogy az ott meghatározott célok garantálása érdekében nem lehet a sérelmet szenvedett felet elzárni a párhuzamos igényérvényesítés lehetőségétől.

C-177/16. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem¹¹ (2016. március 29.)

Tárgy: a bíróság kiszámításakor az üzleti forgalomba bele kell-e számítani a szerzőknek járó díjazásnak megfelelően beszedett összegeket, és hogyan kell egy erőfölényben lévő vállalkozásnak igazolnia a díjai közötti jelentős különbséget

A kérdést előterjesztő bíróság: Augstākā tiesa (Lettország, legfelsőbb bíróság)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Biedrība «Autortiesību un komunikācijai konsultāciju aģentūra/Latvijas Autoru apvienība» (lett szerzők közös jogkezelő szervezete)

Alperes: Konkurences padome (lett versenytanács)

Tényállás:

A lett versenytanács megbírságotla a felperes lett közös jogkezelő szervezetet, mivel álláspontja szerint a szervezet indokolatlanul magas szerzői jogdíjakat alkalmazott. A közös jogkezelő szervezet monopóliumhelyzetben van Lettországonban, az egyetlen szervezet, amely zenei művek nyilvános előadására felhasználási engedélyt adhat. A versenytanács meglátása szerint a közös jogkezelő szervezet jelentősen magasabb jogdíjakat alkalmaz a környező országokkal összehasonlítva, amelyet nem tudott megindokolni. A szervezet formájától függetlenül a tanács a tőkeegyesítő társaságokra kivetett díjaknak megfelelően kalkulálta a bíróság összegét, azaz a teljes jövedelem alapján számolta, beleértve a szerzői jogdíjak összegét. A közös jogkezelő szervezet ezt a határozatot megtámadta, különös tekintettel a más országokkal történő összehasonlításra, és arra, hogy a szerzői jogdíjak is beszámításra kerültek a bíróság alapba, amelyek esetében a szervezet mint ügynök jár el pusztán. A jogvita egészen a legfelsőbb bíróságig jutott, ahol a közös jogkezelő továbbra is a fentieket vitatja, kiemelve, hogy ő nem köteles a környező országok díjmértékeit figyelembe venni, különösen tekintettel az Európai Bíróság C-245/00 ügyében kimondottakra.¹²

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Alkalmazandó-e az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke [második bekezdésének] a) pontja egy nemzeti szerzői jogi jogkezelő szervezet által meghatározott díjakkal kapcsolatos peres eljárásban, ha ez a szervezet külföldi szerzők műveikért is szed be

¹¹ A kérelem magyarul a következő honlapon érhető el: <http://curia.europa.eu/juris/document/c-177/16>

¹² Az ítélet angolul elérhető itt: <http://curia.europa.eu/juris/c-245/00>

díjakat, és az általa megállapított díjak visszatartólag hathatnak e művek felhasználásától a szóban forgó tagállamban?

2. A tisztességtelen árakra vonatkozó, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke [második bekezdésének] a) pontjában alkalmazott fogalom meghatározás alkalmazásában a szerzői és szomszédos jogok területén helyénvaló- és elegendő-e – és ha igen, akkor mely esetekben – összehasonlítást végezni a szóban forgó piac árai (díjai) és a szomszédos piacok árai (díjai) között?

3. A tisztességtelen árakra vonatkozó, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke [második bekezdésének] a) pontjában alkalmazott fogalom meghatározás alkalmazásában a szerzői és szomszédos jogok területén helyénvaló- és elegendő-e a bruttó hazai terméken alapuló vásárlóerő-paritási indexet alkalmazni?

4. A díjak összehasonlítását a fentiek minden egyes külön szegmensében vagy a díjak közép szintjével kapcsolatban kell-e elvégezni?

5. Mikor kell úgy tekinteni, hogy a tisztességtelen árakra vonatkozó, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke [második bekezdésének] a) pontjában alkalmazott fogalom meghatározás szempontjából vizsgált díjak közötti különbség oly mértékben érzékelhető, hogy az erőfölényben lévő piaci szereplőnek kell bizonyítania azt, hogy a díjai méltányosak?

6. Milyen információ várható el ésszerűen a piaci szereplőtől a szerzői jog hatálya alá tartozó művekkel kapcsolatos díjak méltányos jellegének bizonyítása érdekében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke [második bekezdése] a) pontjának alkalmazásában, ha e művek költsége nem határozható meg úgy, mint az anyagi természetű termékek esetében? Csak a szerzői jogi jogkezelő szervezet adminisztratív költségeiről van szó?

7. Versenyjogi jogsértés esetén a bírság meghatározása során ki kell-e zárni a szerzői jogi jogkezelő szervezet üzleti forgalmából az e piaci szereplő által beszédett, szerzőknek járó díjazást?

C-160/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – főtanácsnoki indítvány¹³ (2015. június 5.)

Tárgy: nyilvánossághoz közvetítésnek minősül-e a hiperlink elhelyezése, amely harmadik fél weboldalán található jogsértő tartalomra mutat

A kérdést előterjesztő bíróság: Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia)

Az alapeljárás felei:

Felperes: GS Media BV

Alperes: Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Britt Geertruida Dekker

Tényállás:

Miss Dekker 2011 őszén modellt állt a Playboy magazinnak, azonban még a magazin megjelenése előtt nyilvánosságra kerültek a képek. A GS Media weboldalán cikkeket jelentetett meg és a cikkek végén hiperlinket helyezett el, amely egy ausztrál fájlfeltöltő oldalra irányította az olvasót, ahol valaki korábban illegálisan elhelyezte a képeket. Miss Dekker, a Playboy magazin és a fotóst képviselő Sanoma pert indítottak, amelyben a holland körzeti bíróság megállapította, hogy a hiperlink elhelyezése szerzői jogi jogsértést valósított meg. A fellebbviteli bíróság ezzel ellentétesen vélekedett, ítélete szerint jogsértést csak az ismeretlen harmadik fél követett el, aki az ausztrál oldalra, amelyre a hiperlink mutatott,

¹³ A főtanácsnoki indítvány magyarul a következő oldalon érhető el: <http://curia.europa.eu/juris/document/c-160/15>

felrakta a képeket, és nem a GS Media. Az ügy eljutott a legfelsőbb bíróságra, amely a hiperlink jogi megítélése kapcsán intézett kérdést az Európai Bírósághoz.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1.a) A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti „nyilvánossághoz közvetítés” valósul-e meg akkor, ha a szerzői jog jogosultjától eltérő személy az általa működtetett weboldalon elhelyezett hiperlink útján olyan, harmadik személy által működtetett, az internetes nagyközönség számára elérhető weboldalra hivatkozik, amelyen a művet a jogosult engedélye nélkül tették hozzáférhetővé?

1.b) Releváns-e ebben a tekintetben az, hogy a művet korábban más módon sem közvetítették a nyilvánossághoz a jogosult engedélyével?

1.c) Jelentőséggel bír-e az, hogy a hiperlinket elhelyező személy tud-e, vagy e személynek tudnia kell-e arról, hogy a jogosult nem engedélyezte a mű elhelyezését a harmadik személy első kérdésben említett weboldalán, és adott esetben arról a körülményről, hogy a művet korábban más módon sem közvetítették a nyilvánossághoz a jogosult engedélyével?

2.a) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: mégis nyilvánossághoz közvetítés valósul-e vagy valósulhat-e meg ebben az esetben akkor, ha a weboldal, amelyre a hiperlink mutat, és ezáltal a mű – még ha nem is könnyen – fellelhető az internetes nagyközönség számára, és a hiperlink elhelyezése ezért nagymértékben megkönnyíti a mű megtalálását?

2.b) Jelentőséggel bír-e a negyedik kérdés megválaszolása körében az, hogy a hiperlinket elhelyező személy tud-e, vagy e személynek tudnia kell-e arról a körülményről, hogy a weboldal, amelyre a hiperlink mutat, nem könnyen lelhető fel az internetes nagyközönség számára?

3. Léteznek-e egyéb olyan körülmények, amelyeket figyelembe kell venni azon kérdés megválaszolásakor, hogy nyilvánossághoz közvetítés valósul-e meg akkor, ha hiperlink útján olyan művet tesznek hozzáférhetővé, amelyet korábban nem közvetítettek a nyilvánossághoz a jogosult engedélyével?

Főtanácsnoki indítvány:

A főtanácsnok két külön elemre bontja a nyilvánossághoz közvetítés cselekményét, egyrészt a mű közvetítésének aktusára, másrészt a műnek a nyilvánossághoz való közvetítésére. A közvetítés cselekménye esetében elegendő, ha a művet úgy bocsátják a közönség rendelkezésére, hogy annak tagjai hozzá tudjanak férni, anélkül, hogy meghatározó lenne éltek-e ezen lehetőséggel, vagy sem. a főtanácsnok álláspontja szerint a védett művekre – akár közvetlenül is – mutató hiperlinkek nem teszik a műveket hozzáférhetővé a nyilvánosság számára, mivel azok már egy másik oldalon hozzáférhetőek, hanem pusztán megismerésüket könnyítik meg, és ebből adódóan a hozzáférhetővé tétel annak a személynek tudható be, aki az első közvetítést végrehajtja. A közvetítés megállapításához szükséges, hogy a hiperlinket elhelyező személy eljárása elengedhetetlen vagy megkerülhetetlen legyen a művek élvezete vagy a hozzájuk való hozzáférés szempontjából. Ebből következően nem minősül közvetítési cselekménynek, ha egy másik weboldalon szabadon hozzáférhető, a szerzői jog által védett műre mutató hiperlinkeket helyeznek el egy oldalon, mivel a hiperlinket elhelyező weboldal üzemeltetőjének, a konkrét esetben a GS Mediának az eljárása nem elengedhetetlen ahhoz, hogy az internetezők, ide értve a GeenStijl weboldal látogatóit is, hozzáférjenek a kérdéses fényképekhez. Tekintettel arra, hogy az irányelv szerinti „nyilvánossághoz közvetítés” megállapításához szükséges egyik kumulatív fogalmi elem hiányzik, nem releváns az a kérdés, hogy hiányzott-e a szerzői jogok jogosultjának a

hozzájárulása ahhoz, hogy művét harmadik személyek által üzemeltett oldalakon elhelyezzék. Ennek következtében az 1. a), b) és c) kérdésekre nemleges válasz adandó.

Az új nyilvánosság kritériuma a főtanácsnok álláspontja szerint csak akkor alkalmazandó, ha a szerzői jogok jogosultja az első nyilvánossághoz közvetítést engedélyezte. Tekintettel arra, hogy az alapügyben ez az engedély hiányzik, az „új nyilvánosság” kritériuma nem alkalmazandó. Kiemeli továbbá, hogy a kritérium alkalmazhatósága esetében sem teljesülne jeles esetben, mert csak akkor teljesülne, ha a hiperlinkeknek a weboldal üzemeltetője általi elhelyezése elengedhetetlen volt ahhoz, hogy a műveket egy új nyilvánosság számára tegyék hozzáférhetővé, azaz olyan nyilvánosság számára, akikkel a szerzői jogok jogosultja nem számolt, amikor a kérdéses művek első nyilvánossághoz közvetítését engedélyezte. Amennyiben egy hiperlink lehetővé teszi a hiperlinket tartalmazó weboldal felhasználói számára a harmadik személyek weboldalán található védett művekhez való hozzáférés korlátozása érdekében alkalmazott „műszaki intézkedés megkerülését”, akkor a hiperlink olyan elengedhetetlen eljárást jelent, amely nélkül az említett felhasználók nem érhetnék el a műveket. Ebből következően a védett művek elérésének megkönnyítése, egyszerűbbé tétele nem elégséges a nyilvánossághoz közvetítés megvalósulásához, szükséges, hogy a felhasználók másképp ne érhessék el a műveket. Mindezek alapján a főtanácsnok nemleges választ javasol adni a második kérdés a) és b) pontjára is.

A harmadik kérdés kapcsán a főtanácsnok utal arra, hogy az irányelvnek a fentiekől eltérő bármely értelmezése komolyan akadályozná az internet működését, és veszélyeztetné a 2001/29 irányelv egyik fő célját, nevezetesen az európai információs társadalom kialakítását. Ezenfelül az ilyen értelmezés azzal a veszéllyel járna, hogy felborul a jogosultak különböző csoportjainak, valamint a jogosultak és a védelemben részesülő művek és teljesítmények felhasználói csoportjainak jogai és érdekei közötti megfelelő egyensúly.

C-572/14. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet¹⁴ (2016. április 21.)

Tárgy: jogellenes károkozásból vagy azzal egy tekintet alá eső cselekményből fakadó igénynek minősül-e a követő jogi méltányos díj megfizetéséhez való igény

A kérdést előterjesztő bíróság: Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH

Alperes: Amazon EU Sàrl, Amazon Services Europe Sàrl, Amazon.de GmbH, Amazon Logistik GmbH, Amazon Media Sàrl

Tényállás:

A felperes egy osztrák közös jogkezelő szervezet, amelynek feladatai közé tartozik többek között az üreshordozók után járó jogdíj beszedése. Állítása szerint az alperes Amazon EU és társai Ausztriában zenelejátszásra alkalmas mobiltelefonokba épített vagy ilyen telefonok tárhelyének bővítésére felhasználható adathordozókat hoznak forgalomba. Az osztrák bíróság arra a kérdésre keresi a választ, hogy rendelkezik-e joghatósággal az ausztriai piacon először megjelenő hangfelvételek után járó jogdíj megfizetésére kötelezés iránti kereset tekintetében.

A felperes álláspontja szerint a kereset a jogosultak által a magáncélra szolgáló többszörözés miatt elszenvedett „kár” megtérítését szolgálja, így a 44/2001 rendelet 5. cikk 3. pontja alapján, jogellenes károkozással vagy a jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos felelősség

¹⁴ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el: <http://curia.europa.eu/juris/document/c-572/14>

megállapítására irányuló keresetnek minősül, amelyre a kár bekövetkezésének helye szerinti állam bíróságainak van joghatósága.

Az alperesek ezzel szemben arra hivatkoznak, hogy az üreshordozó-díj megfizetésére irányuló kötelezettség nem ilyen, mivel e kötelezettségnek az a célja, hogy ellentételezést nyújtson a jogosultaknak a törvény által a jogosultak kizárólagos többszörözési joga alóli kivételként megengedett bizonyos cselekmények, úgymint a magáncélú többszörözés miatt.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A 44/2001/EK tanácsi rendelet¹⁵ 5. cikkének 3. pontja értelmében vett „jogellenes károkozásból, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekményből” fakadó igénynek minősül-e a 2001/29/EK irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti „méltányos díj” megfizetéséhez való, az osztrák jog alapján adathordozókat belföldön kereskedelmi céllal, visszterhesen elsőként forgalomba hozó vállalkozásokkal szemben fennálló jog?

Döntés:

A méltányos díjazás alapját képező rendszer, e díjazás koncepciója és szintje ahhoz a kárhoz kapcsolódik, amelyet a kizárólagos többszörözési jog jogosultjai számára a védelem alatt álló műveikről, az engedélyük nélkül, jogellenes magáncélú másolatok készítésével okoztak. Ebben az összefüggésben az említett díjazás célja, hogy ezek a jogosultak ellentételezésben részesüljenek, és ezt a díjazást a jogosultak által elszenvedett hátrány ellenértékének kell tekinteni. A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének c) pontja eredménykötelmet ró arra a tagállamra, amely a nemzeti jogában a magáncélú másolatokra vonatkozó kivételt vezet be, abban az értelemben, hogy ez a tagállam a joghatóságának megfelelően köteles biztosítani a kizárólagos jog jogosultjai által a védelem alatt álló műnek az említett állam területén lakóhellyel rendelkező végső felhasználók által történő többszörözése folytán elszenvedett hátrány megtérítésére szánt méltányos díj tényleges beszedését. Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjában előírt joghatósági szabály alapja a jogvita és káresemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróság közötti különösen szoros kapcsolat fennállása, amely az igazságszolgáltatás megfelelő működésére és a hatékony eljárás szervezésre tekintettel igazolja a joghatóság e bíróság számára való biztosítását. Továbbá a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint „a jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” fogalma magában foglalja az összes olyan kérelmet, amely az alperes felelősségének megállapítására irányul, és amely nem kapcsolódik az e rendelet 5. cikke 1. pontjának a) pontja szerinti „szerződéses igényhez”. Ebből adódóan szükséges először annak megállapítása, hogy a perbeli igény az e pont szerinti szerződéses igény-e vagy sem. Noha a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontja nem ír elő szerződéskötési kötelezettséget, valamely kötelezettség megjelölése elengedhetetlen a fenti rendelkezés alkalmazhatóságához, tekintettel arra, hogy szerződéses igények esetére az a kötelezettség teljesítésének helye szerint határozza meg a joghatóságot. Így a fenti rendelkezés szerinti „szerződéssel kapcsolatos ügy” fogalmát nem úgy kell érteni, mint amely olyan helyzetre vonatkozik, amelyben nem áll fenn egyik fél részéről a másik felé szabadon vállalt kötelezettség. Következésképpen az említett 5. cikk 1. pontjának a) alpontja szerinti, a szerződéses igényre vonatkozó különös joghatósági szabály alkalmazásának előfeltétele az egyik fél által a másik felé szabadon vállalt kötelezettség, amelyen a felperes keresete alapul. Tekintettel arra, hogy az Amazon nem szabadon vállalta a per szerinti díjazás megfizetését, hanem számára ezt az

¹⁵ A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 44/2001/EK tanácsi rendelet.

osztrák jog mint kötelezettség írta elő, a kérelem nem kapcsolódik a rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontja szerinti szerződéses igényhez.

A másik eldöntendő kérdés, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló kérelem az alperes felelősségének megállapítására irányul-e, az 5. cikk 3. pontja szerinti kéresemény az alperesnek tudható-e be. A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti „méltányos díjazás” célja, hogy a szerzők a védelem alatt álló műveikről engedélyük nélkül készített magáncélú másolatokért ellentételezésben részesüljenek, ezért ezt a díjazást a szerző által elszenvedett, az engedélye nélkül készített másolatból eredő hátrány ellenértékének kell tekinteni. Ennélfogva az UrhG 42b. §-a szerinti díjazás Austro-Mechana általi beszedésének elmaradása a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja értelmében vett kéreseménynek minősül. A fentiek alapján a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti „méltányos díjazási” rendszert átültető nemzeti szabályozás értelmében fizetendő díjazás megfizetésére irányuló kérelem az e rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti „jogellenes károkozás, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekmény” hatálya alá tartozik.

C-110/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – főtanácsnoki indítvány¹⁶ (2016. május 4.)

Tárgy: ütközik-e a 2001/29/EK irányelvvel, ha a nemzeti szabályok szerint az üzleti célú felhasználás céljából megvásárolt adathordozók és készülékek esetén a díj alóli „előzetes” mentesség feltételeinek meghatározása lehet magánjellelű megállapodás tárgya; ütközik-e az irányelvvel, ha ezen adathordozók és készülékek gyártója helyett kizárólag a végső felhasználó kérhet visszatérítést

A kérdést előterjesztő bíróság: Consiglio di Stato (Olaszország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Nokia Italia SpA és társai

Alperes: Ministero per i beni e le attività culturali (MiBAC) és társai

Tényállás:

Az olasz jog alapján a szerző méltányos díjazásra jogosult a magáncélú többszörözések után, amelyet az erre alkalmas elektronikai eszközökre (pl. üres DVD, számítógép, USB, mobiltelefon) kivetett díjból finanszíroznak. 2009-ben az olasz állam rendeletet adott ki, amelyben ezt a díjazási rendszert kiterjesztette a videó- és hangfelvevő eszközökre és a multifunkcionális eszközökre is visszamenőlegesen, 2003-tól kezdődően. Az ipari szereplők megtámadták a rendeletet a bíróság előtt.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Ellentétes-e a közösségi joggal – és különösen a 2001/29/EK irányelv (31) preambulum bekezdésével és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával – az olyan nemzeti szabályozás¹⁷, amely előírja, hogy a magáncélú másolat céljától nyilvánvalóan eltérő – vagyis kizárólag üzleti célú – felhasználás céljából megvásárolt adathordozók és készülékek esetén a díj alóli „előzetes” mentesség feltételeinek meghatározása az általános rendelkezések és a

¹⁶ A főtanácsnoki indítvány magyarul a következő oldalon érhető el: <http://curia.europa.eu/juris/document/c-110/15>

¹⁷ konkrétan az olasz LDA-nak (a szerzői jogról szóló törvény) a 2009. december 30-i miniszteri rendelet 4. cikkével összefüggésben értelmezett 71e. cikke

SIAE (olasz szerzői jogvédő hivatal), valamint a díjazás megfizetésére kötelezett jogalanyok, illetve azok szakmai egyesületei közötti egyenlő bánásmód bármely biztosítékának hiányában magánjellegű, illetve „szabad tárgyalások” körébe tartozik (különös tekintettel az említett 4. cikkben foglalt „alkalmazási jegyzőkönyvekre”)?

2. Ellentétes-e a közösségi joggal – és különösen a 2001/29/EK irányelv (31) preambulum bekezdésével és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával – az olyan nemzeti szabályozás¹⁸, amely előírja, hogy a fentebbi kizárólag üzleti célú felhasználás céljából megvásárolt adathordozók és készülékek esetén az adathordozók és készülékek gyártója helyett kizárólag a végső felhasználó kérhet visszatérítést?

Főtanácsnoki indítvány:

1. Az első kérdés a magáncélú másolat után fizetendő díj alóli előzetes mentesítésére (annak hiányával), valamint az olasz jog szerinti ilyen mentesítés megadásának feltételeire irányul. A kérdést előterjesztő bíróság kétségeit azzal magyarázza, hogy először is, a szóban forgó díjat főszabály szerint a vitatott rendelet hatálya alá tartozó valamennyi berendezésre, eszközre és adathordozóra megkülönböztetés nélkül alkalmazni kell. Nincs olyan jogszabály, amely mentesítene e díj megfizetése alól abban az esetben, ha egy ilyen berendezést üzleti célú felhasználásra vásárolnak. Másodszor, az olasz rendszer másik különlegessége abban rejlik, ahogy a magáncélú másolásra alkalmas berendezések, eszközök vagy adathordozók előállítója vagy importőre (amely köteles magáncélú másolat után fizetendő díjat fizetni) mentesülhet a szóban forgó díj fizetése alól. Konkrétabban, annak ellenére, hogy a magáncélú másolat után fizetendő díj különbségtétel nélkül alkalmazandó a magáncélú másolásra alkalmas berendezések, eszközök és adathordozók egyes kategóriáira, az ilyen díjköteles eszközök és adathordozók előállítói és importőrei (vagy ezek szervezetei) a SIAE-vel való tárgyalás útján mentesülhetnek e díj megfizetésének kötelezettsége alól. E tekintetben a SIAE jelentős mérlegelési jogkört gyakorol a tárgyalás és a végső elemzés során, amikor is meghatározza a díj alóli lehetséges mentesítés paramétereit. Önmagában semmi nem utal a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának szövegében arra, hogy a díj ilyen különbségtétel nélkül történő alkalmazása ellentétes lenne az uniós joggal. Ugyanakkor a Bíróság, ítélkezési gyakorlatában, nyilvánvalóan annak érdekében, hogy az érintettek érdekei közötti, az irányelv (31) preambulum bekezdésében előírt egyensúly biztosítva legyen, megfogalmazott bizonyos kikötéseket a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának hatályával kapcsolatban. A Padawan-ítéletben a Bíróság kimondta, hogy a magáncélú másolat után fizetendő díj digitális többszörözésre alkalmas készülékekre és adathordozóra való különbségtétel nélküli alkalmazása, amikor azokat nyilvánvaló módon a magáncélú másolástól eltérő célra szerzik be, nem felel meg a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének. A főtanácsnok szerint ez az állítás eleve kizárja a magáncélú másolásra vonatkozó kivétel köréből azokat a készülékeket és adathordozókat, amelyeket nyilvánvalóan üzleti célú felhasználásra terveztek. A Copydan Bándkopi ítéletben a Bíróság kimondta, hogy a magáncélú másolat után fizetendő díj jogszerűen nem alkalmazható a többszörözésre alkalmas készülékekre és adathordozókra, ha bizonyítható, hogy a díjfizetésre köteles személy természetes személyektől eltérő személyek részére, a magáncélú másolástól nyilvánvalóan eltérő célból értékesítette azokat. A főtanácsnok álláspontja, hogy ezen állítás következtében a magáncélú másolásra eleve alkalmas berendezések, eszközök és adathordozók üzleti ügyfeleknek és állami szerveknek történő közvetlen szállítása nem tartozhat az irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának hatálya alá. tehát az ilyen eszközt előzetesen mentesíteni kell a magáncélú másolat után fizetendő díj alól. E tekintetben elegendő megjegyezni, hogy Olaszországban nincs törvényi mentesítés a jogi személyek által a magáncélú másolástól

¹⁸ konkrétan az olasz LDA-nak a 2009. december 30-i [miniszteri rendelet] 4. cikkével és a SIAE által a visszafizetések tárgyában adott utasításokkal összefüggésben értelmezett 71e. cikke

nyilvánvalóan eltérő célból beszerzett berendezésekre, eszközökre és adathordozókra. Ehelyett a vitatott rendelet műszaki mellékletének 4. cikkével összhangban értelmezett szerzői jogról szóló törvény 71e. cikkének értelmében a SIAE mérlegelési jogkörébe van utalva az a döntés, hogy megadják-e az előzetes mentesítést. A főtanácsnok hangsúlyozza, hogy valamely előzetes mentesítés nem tehető függővé a díj beszedéséért felelős szervezettel való sikeres tárgyalástól és szerződéskötéstől. Ahhoz, hogy valamely előzetes mentességre való jog hatékonyan érvényesüljön, annak általánosan és megkülönböztetés nélkül alkalmazandónak kell lennie. A főtanácsnok véleménye szerint mindezek alapján egyértelmű, hogy az olasz szabályok ellentétesek a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával.

2. A második előterjesztett kérdés az indokolatlanul fizetett magáncélú másolat után fizetendő díj utólagos visszatérítésére vonatkozik. Az olasz szervezet utasításainak és útmutatásainak megfelelően az – üzleti célú felhasználásra megvásárolt berendezés, eszközök és adathordozók után indokolatlanul megfizetett – díj visszatérítését csak a végső felhasználó kérheti. Gyakorlati nehézségek akkor indokolhatják a magáncélú másolat után fizetendő díj különbségtétel nélküli alkalmazását, ha – ahogy a Copydan Båndkopi ügyben – a díjfizetésre kötelezett előállítók és importőrök viszonteladókon keresztül forgalmazzák termékeiket. Ilyen esetben a díjfizetésre kötelezettek csak jelentős nehézségek mellett tudják azonosítani a végső felhasználót. Ezzel szemben, ha a díjfizetésre kötelezett személy közvetítő nélkül, közvetlenül egy üzleti ügyfélnek (vagy állami szervnek, például kórházaknak) értékesíti berendezéseit, eszközeit és adathordozóit, véleményem szerint nem lehet gyakorlati nehézségekre hivatkozni a díj ilyen esetekre való kiterjesztésének indokaként. Habár az ítélezési gyakorlatban szereplő megfogalmazás kétségkívül teret hagy az értelmezésnek, úgy kell értelmezni, hogy az ilyen esetek egyszerűen kívül esnek a 2001/29 irányelv 5. cikk (2) bekezdése b) pontjának hatályán. A főtanácsnok álláspontja szerint a méltányos díjazás olyan rendszere, amelyben az utólagos visszatérítést csak a végső felhasználó kérheti, csak annyiban összeegyeztethető a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával, amennyiben a rendszer biztosítja a magáncélú másolástól nyilvánvalóan eltérő célból (vagyis üzleti célú felhasználásra) vásárolt berendezések, eszközök és adathordozók előzetes mentesítésének lehetőségét is. Ezt szem előtt tartva az olasz utólagos visszatérítési rendszer, amely a visszatérítés jogát csak a végső felhasználónak adja meg, csak akkor lehet összeegyeztethető az uniós joggal, ha a nemzeti jog releváns rendelkezései lehetővé teszik az üzleti célú felhasználáshoz kapcsolódó előzetes mentesítést. A főtanácsnok szerint, annak fenntartása mellett, hogy ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak ellenőriznie kell, az előzetes döntéshozatalra utaló végzésben leírt visszatérítési rendszer legalább négy egymáshoz kapcsolódó okból nem teljesíti a 2001/29 irányelvben elérni kívánt megfelelő egyensúlyt. Először is, a rendszer végrehajtását – a visszatérítésre vonatkozó szabályokat részletesen meghatározó kifejezett jogszabályi rendelkezések hiányában – a SIAE mérlegelési jogkörébe utalja. Ahogy arra az Altroconsumo utal, ez egyértelműen korlátokat szab a visszatérítés lehetőségének elérhetőségét és az érintettek ezzel kapcsolatos tájékozottságát illetően. Másodszor, a SIAE által alkalmazott szabályok értelmében a természetes személyek ki vannak zárva a visszatérítés igénylésére jogosult személyek köréből. Ez akkor is így van, ha e személyek bizonyítani tudják, hogy a szóban forgó berendezéseket, eszközöket és adathordozókat üzleti célú felhasználásra vásárolták. Nem látható annak indoka, hogy a természetes személyek (például az önálló vállalkozók) miért ne igényelhetnék visszatérítést, ha bizonyítani tudják, hogy a magáncélú másolat után fizetendő díj hatálya alá tartozó berendezést üzleti célra vásárolták. Harmadszor, valamely indokolatlanul fizetett díj visszatérítéséhez a szóban forgó jogi személyeknek alkalmazniuk kell az adott eszközök és adathordozók használatára vonatkozó magatartási szabályokat, külön ellenőrzéseket kell végezniük e magatartási szabályok végrehajtásához, továbbá a visszatérítést az előírt határidőn belül kell igényelniük (a számla keltétől számított 90 nap). A

visszatérítés ilyen további feltételei – amelyek a SIAE-nek erre vonatkozóan biztosított mérlegelési jogköre miatt idővel változhatnak – egyértelműen eltántoríthatják az érintetteket a visszatérítés igénylésétől. Negyedszer, általában meglehetősen problémásnak tűnik, hogy a visszatérítési rendszer a SIAE visszatérítésre vonatkozó utasításain alapul, amelyeket az szabadon megváltoztathat. Olyan körülmények esetén, mint a jelen ügy alapját képezők, amikor is a magáncélú másolástól nyilvánvalóan eltérő célból megvásárolt berendezésekre, eszközökre és adathordozókra nem létezik általánosan alkalmazandó előzetes mentesítés, a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával ellentétes a méltányos díjazás olyan rendszere, amely szerint az indokolatlanul megfizetett magáncélú másolat után fizetendő díj visszatérítését csak a végső felhasználó igényelheti.

C-169/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – főtanácsnoki indítvány¹⁹ (2016. május 31.)

Tárgy: az alaki követelmények elmulasztása miatt megszűnt szerzői jog végleg megszűntnek minősül vagy van mód az újraéledésére

A kérdést előterjesztő bíróság: Benelux Gerechtshof (Benelux Államok nemzetközi bírósága)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Montis Design BV

Alperes: Goossens Meubelen BV

Tényállás:

A Goossens engedély nélkül felhasználta Beat nevű székének tervéhez a Gerard van den Berg által megalkotott és a Montis tulajdonában lévő fotel és étkező szék design tervét a felperes szerint. A Goossens arra hivatkozik, hogy a formatervezési minta törvényben biztosított oltalmi idő lejárt, mert a felperes elmulasztotta a modell regisztrációja kapcsán a törvény szerinti fenntartó nyilatkozat megtételét. A felperes ezzel szemben azt állítja, hogy a védelem továbbra is fennáll, mert amikor a törvényt egy jegyzőkönyvvel módosították és hatályon kívül helyezték a fenntartó nyilatkozatra vonatkozó kötelezettséget, azzal a szerzői jog meg lett újítva automatikusan, mivel a hatályon kívül helyezés visszamenőleges hatállyal történt. A problémát az jelenti, hogy amikor egy bírósági ítélet megállapította a fenntartásra vonatkozó bejelentési kötelezettség Berni Egyezményvel ellentétes voltát és ennek következtében a fenntartási nyilatkozatot megszüntették, nem került sor az átmeneti rendelkezések megalkotására az időközben formai okok miatt megszűnt szerzői jogok jogi helyzetének rendezésére.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Alkalmazandó-e a védelmi időről szóló irányelv²⁰ 13. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 10. cikke szerinti védelmi idő olyan szerzői jogokra, amelyek eredetileg védelemben részesültek a szerzői jogra vonatkozó nemzeti jogszabályoknak megfelelően, de 1995. július 1-je előtt megszűntek valamely alaki követelmény teljesítésének elmulasztása, illetve nem időben történő teljesítése – konkrétan a BTMW [egységes Benelux mintaoltalmi törvény] (rég) 21. cikkének (3) bekezdése értelmében vett fenntartó nyilatkozat megtételének elmulasztása, illetve nem időben történő megtétele – miatt?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: Úgy kell-e értelmezni a védelmi időről szóló irányelvet, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti jogi szabályozás, amelynek

¹⁹ A főtanácsnoki indítvány magyarul a következő oldalon érhető el: <http://curia.europa.eu/juris/document/c-169/15>

²⁰ A szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről szóló, 2006. december 12-i 2006/116/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben (HL L 372., 12. o.) újrakodifikált, a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejének összehangolásáról szóló, 1993. október 29-i 93/98/EGK tanácsi irányelv

eredményeként a valamely iparművészeti művön fennálló, 1995. július 1-je előtt valamely alaki követelmény teljesítésének elmulasztása miatt megszűnt szerzői jog végleg megszűntnek minősül?

3. A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén: Amennyiben az érintett szerzői jog a nemzeti jogszabályoknak megfelelően olyannak tekintendő, amely valamely időpontban újraéled vagy újrakeletkezett: mely időponttól következik, illetve következett ez be?

Főtanácsnoki indítvány:

1. A Bíróság kiemelte, hogy a 93/98/EGK irányelv 10. cikke (2) bekezdésével összhangban, az előírt védelmi idők alkalmazása következtében azokban a tagállamokban, amelyek jogszabályai rövidebb védelmi időt írnak elő, a már közkinccsé vált művek vagy tárgyak ismét védetté válhatnak. Ugyanakkor azt is elismerte, hogy ez a közösségi jogalkotó kifejezett akaratának következménye, és megerősítette, hogy mindez a szerzői jogok és a szomszédos jogok védelmi idejére vonatkozó nemzeti jogszabályok összehangolásának mielőbbi elérését célozta. Az e bekezdés szerinti első vagylagos feltétel azt jelenti, hogy a szerzői jog tárgya legalább egy tagállamban előzetesen védelemben részesül, bár nem szükségképpen abban, amelyben a védelmet igénylik. A Bíróság továbbá a Flos-ítéletben²¹ megállapította, hogy „a 98/71 irányelv 17. cikkének értelmében az olyan formatervezési mintáknak, amelyek valamely tagállamban vagy tagállam tekintetében lajstromozásra kerültek, és amelyek megfelelnek a szerzői jogi védelem nyújtása tagállamok által meghatározott feltételeinek, köztük az eredetiség feltételének, továbbá amelyek tekintetében a 93/98 irányelv 10. cikkének (2) bekezdésével összhangban értelmezett 1. cikkében rögzített védelmi idő még nem járt le, szerzői jogi védelemben kell részesülniük”. Ezen ítélkezési gyakorlatot a perbeli székek esetére alkalmazva, és elfogadva azt, hogy a két tárgy szerzői jogi védelemben részesülhet (amelyet, ismétlem, senki nem vitatott), a 93/98 irányelv „visszaállító” joghatását a Montis szerzői jogaira is alkalmazni kell, ha bebizonyosodik, hogy azok 1995. július 1-jén valamelyik tagállamban, akár Hollandiában, akár bármely más tagállamban továbbra is oltalom alatt álltak. Bizonyított tényként tehát csak abból lehet kiindulni, hogy 1995. július 1-jén a székek egyik uniós államban sem részesültek szerzői jogi oltalomban. Következésképpen a Montis nem hivatkozhat a 93/98 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének visszaható hatályára az első vagylagos feltétel alapján, amely azt keletkezteti. A 10. cikk (2) bekezdésének második vagylagos eleme szerint az irányelvben foglalt védelmi időket minden olyan műre vagy teljesítményre alkalmazni is alkalmazni kell, amely a 13. cikk (1) bekezdésében meghatározott időpontban megfelel a 92/100/EGK irányelvben foglalt védelmi feltételeknek. E mondat megfogalmazása és a 92/100 irányelv későbbi értelmezése bizonyos zavart okoznak, mivel nem könnyű meghatározni a feltehetően ez utóbbiban szereplő „védelmi feltételeket”. A 92/100 irányelv a 2. cikkében ugyanis csak a bérbeadás és haszonkölcsönbe adás jogának, illetve a szerzői joghoz fűződő szomszédos jogok jogosultjait és tárgyát említi a szerzői jogok által védett művek tekintetében. A 93/98/EGK irányelv 10. cikke (2) bekezdése utolsó mondatának a 92/100 irányelvre való hivatkozását a főtanácsnok álláspontja szerint úgy kell értelmezni, hogy az támogatta – és adott esetben kiterjesztette – a védelmet azon szerzői jogi művek és szomszédos jogi teljesítmények tekintetében, amelyek 1994. július 1-jén ebben részesültek, vagy ebben kellett volna részesülniük, ha az adott tagállamok átültették volna a 92/100 irányelvet a nemzeti jogrendjükbe. A Montis követeli a szerzői jogok újraélesztését és a székei tekintetében biztosított védelmet, de nem igényli a bérbeadás és haszonkölcsönbe adás jogát, sem a 92/100 irányelvben kifejezetten említett más szerzői (vagy szomszédos) jogokat. Következésképpen nem jogosult a 93/98 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének utolsó mondatában szereplő utalásra hivatkozni. A felek álláspontja

²¹ C-168/09. számú ítélet, amely magyarul elérhető itt: <http://curia.europa.eu/juris/document/c-168/09>

szerint a 93/98 irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében szereplő, a 92/100 irányelvre történő utalás rugalmas módon lehet értelmezni, azaz a szellemi tulajdonjogok valamennyi harmonizációs szabályára ki kell terjeszteni, ideértve a formatervezési mintákat is, amelyek jogi védelmét uniós szinten a 98/71 irányelv szabályozza. Így megállapítható lenne azon szerzői jog védelme, amely az alapeljárás tárgyát képező székek formatervezésiminta-oltalmi jog ikerpárja. A főtanácsnok álláspontja szerint azonban ez a szabály nem terjeszthető ki a formatervezési mintákra, tekintettel arra, hogy azok esetében a 98/71 irányelv konkrétan szabályozza a védelmi idő hosszát, és azt 5 évben állapítja meg, azaz a szerzői jogok és szomszédos jogok védelmi idejétől nagyon eltérő módon. Mindezek alapján a Montis nem részesülhet a 93/98 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének kezdő mondata szerinti védelemben, miután elfogadta, hogy a székekhez fűződő szerzői jogai egyik uniós államban sem voltak érvényben a kért időpontban; és a 92/100 irányelv szerinti védelemre sem lehet hivatkozni, továbbá a 98/71 irányelv szerinti védelemre való utalás nem terjeszthető ki a formatervezési mintákra.

2. A második kérdés ugyanakkor továbbra is vizsgálandó, mivel a 93/98 irányelv abban az esetben alkalmazható a Montist megillető szerzői jogokkal kapcsolatos ügyre, ha a BTMW (rég) 21. cikkének (3) bekezdése – azzal, hogy megakadályozza a szerzői jogok újraéledését – összeegyeztethetetlen az irányelvvvel, mert ellentétes a 10. cikk (2) bekezdése által kitűzött céllal. Ezzel kapcsolatban a főtanácsnok megállapítja, hogy a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejének összehangolásáról szóló 93/98/EGK irányelv 10. cikkének (2) bekezdésével ellentétes az olyan nemzeti szabály, amelynek értelmében azokat a művészeti alkotásokon fennálló szerzői jogokat, amelyek csupán egy közigazgatási jellegű alaki követelmény teljesítésének elmulasztása vagy nem időben történő teljesítése miatt jártak le 1995. július 1-je előtt, továbbra is lejárnak kell tekinteni. A kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni, hogy az előtte folyamatban lévő, magánszemélyek közötti jogvita (peres eljárás) körülményei alapján értelmezheti-e a nemzeti jogát az említett irányelvnek megfelelően, és adott esetben mellőzheti-e a nemzeti szabály alkalmazását. A szerzői jogok ilyenfajta korlátozása akadályozta a 93/98 irányelv érvényesülését azzal, hogy megtiltotta a (11) preambulum bekezdés céljainak megvalósítását, azaz a magas szintű védelem létrehozását, és az irodalmi és művészeti alkotás harmonikus fejlődését elősegítő jogi környezet megalkotását.

C-117/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet²² (2016. május 31.)

Tárgy: a nyilvánossághoz közvetítés fogalma milyen kritériumok alapján állapítható meg.

A kérdést előterjesztő bíróság: Landgericht Köln (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte (GEMA)

Alperes: Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH

Tényállás:

A felperes Németországban az egyetlen, a zenei bemutatási jogokat és mechanikus többszörözési jogokat kezelő társaság, amely emellett kölcsönösségi szerződések útján az egész világot átfogó repertoárt kezel. Az alperes rehabilitációs központot vezet, ahol az üzleti helyiségeiben felszerelt televíziókészülékeken keresztül – a felperes engedélye nélkül – televíziós műsorokat közvetített, amelyeket bármely ott tartózkodó észlelhetett. A „nyilvánossághoz közvetítés” fogalma szerepel a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1)

²² Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el: <http://curia.europa.eu/juris/document/c-117/15>

bekezdésében és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében is, és értelmezése az eddigi bírósági gyakorlat alapján eltérő a két esetben. Jelen jogvitában mindkét irányelv irányadó, így a német bíróság arra keresi a választ milyen kritériumok alapján kell megítélni melyik irányelv szerinti nyilvánossághoz közvetítésről van szó.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Minden esetben azonos, mégpedig az alábbi kritériumok alapján kell-e megítélni annak kérdését, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és/vagy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésről van-e szó:

- a. a felhasználó magatartása következményeinek teljes tudatában jár el a védelem alatt álló mű harmadik személyek számára történő hozzáférhetővé tételével, amely hozzáféréssel e harmadik személyek e beavatkozás hiányában nem rendelkeznének
- b. a „nyilvánosság” meghatározatlan számú lehetséges címzettet jelent, és annak ezenkívül viszonylag jelentős számú egyénből kell állnia, minek körében akkor adott a meghatározatlanság, ha „általánosságban meghatározott személyekről”, tehát nem valamely magáncsoporthoz tartozó személyekről van szó, és a „viszonylag jelentős számú egyén” azt jelenti, hogy túl kell lépni egy bizonyos számbeli minimumot, az érintett személyek túlságosan kicsi vagy akár jelentéktelen száma ezért nem tesz eleget a kritériumnak, de ezzel összefüggésben nemcsak annak van jelentősége, hogy egyidejűleg hányan fértek hozzá ugyanahhoz a műhöz, hanem annak is, hogy közülük később hányan fértek hozzá a műhöz
- c. a közönség, amely számára a művet közvetítik, új, tehát olyan közönség, amelyet a mű szerzője nem vett figyelembe akkor, amikor engedélyezte annak nyilvánossághoz közvetítés útján történő felhasználását, kivéve ha a későbbi közvetítés az eredeti közvetítéstől eltérő specifikus technikai módon történik, és
- d. nem lényegtelen, hogy az érintett felhasználási cselekmény haszonszerző jelleggel bír-e, ezenkívül a közönség fogékony erre a közvetítésre, és azt nem csak véletlenül „fogták be, de ez nem szükségszerű feltétele a nyilvánossághoz közvetítésnek?

2. Az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetekben, amelyekben valamely rehabilitációs központ üzemeltetője a helyiségeiben televíziókészülékeket szerel fel, amelyekhez sugárzott jelet továbbít, és ezáltal észlelhetővé teszi a televíziós műsorokat, a 2001/29 (Infosoc) irányelv 3. cikkének (1) bekezdése vagy a 2006/115 (Bérleti) irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti „nyilvánossághoz közvetítés” fogalma alapján kell-e megítélni annak kérdését, hogy nyilvánossághoz közvetítésről van-e szó, ha az észlelhetővé tett televíziós műsorok számos érintett, különösen zeneszerző, szövegíró és zenei kiadó, valamint előadóművész, hangfelvétel előállító és szövegíró, továbbá ezek kiadóinak szerzői és szomszédos jogait érintik?

3. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése vagy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti „nyilvánossághoz közvetítésről” van-e szó az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetekben, amelyekben valamely rehabilitációs központ üzemeltetője a helyiségeiben televíziókészülékeket szerel fel, amelyekhez sugárzott jelet továbbít, és ezáltal vendégei számára észlelhetővé teszi a televíziós műsorokat?

4. Ha az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetek esetében igenlő választ kell adni az ilyen értelemben vett nyilvánossághoz közvetítés fennállására: fenntartja-e a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatát, amely szerint a védelemben részesülő hangfelvételeknek rádióműsorok keretében valamely fogorvosi rendelőben a vendégek számára történő sugárzása (lásd: 2012. március 15-i SCF-ítélet, C-135/10, EU:C:2012:140) vagy a hasonló intézményekben történő sugárzás esetén nem kerül sor nyilvánossághoz közvetítésre?

Döntés:

A Bíróság a korábbi általános gyakorlatával²³ összhangban és azt értelmezve arra a következtetésre jutott, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló ügyben, amelyben azt állítják, hogy televíziós műsoroknak valamely rehabilitációs központ üzemeltetője által a helyiségeiben elhelyezett televíziókészülékek közvetítésével történő sugárzása számos érdekelt szerzői és szomszédos jogait érinti, azonos értelmezési kritériumok alapján kell értékelni. Egy ilyen helyzetben mind az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdésére, mind a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének (2) bekezdésére tekintettel kell vizsgálni, hogy „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül-e az adott cselekmény. Egyébiránt e két rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy alapügyben szereplőhöz hasonló ügyben az ilyen sugárzás „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül.

C-470/14. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet²⁴(2016. június 9.)

Tárgy: üreshordozóra kivetett jogdíj központi költségvetésből való finanszírozhatósága

A kérdést előterjesztő bíróság: Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA), Derechos de Autor de Medios Audiovisuales (DAMA), Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos (VEGAP)

Alperes: Administración del Estado

Tényállás:

Az Infosoc irányelv²⁵ 5. cikk (2) bekezdés b) pontja szerint a jogosultaknak méltányos díjazás jár az oltalom alatt álló műveikről való, természetes személy általi másolatkészítések után. Egyes tagállamokban e díjazást az elektronikus eszközökre kivetett díjból fizetik. Spanyolország ezzel szemben úgy döntött, hogy a jogosultak magáncélú másolás okán szükséges kompenzálását közvetlenül az állami költségvetésből kívánja rendezni. A kompenzáció új rendszerét az 1657/2012 Királyi Rendelet vezette be, amely 2012. január 1-jén lépett hatályba. Mindezt a felperes spanyol közös jogkezelő szervezetek – köztük az EGEDA - nehezményezték. Amellett, hogy az EGEDA álláspontja szerint a rendszer a spanyol jog szerint alkotmányellenes, azt is előterjesztette, hogy az ellentmond az Infosoc irányelvnek. Az EGEDA szerint a spanyol rendszer azért nem kompatibilis az Irányelvvel, mert nem fókuszál a jogosultat ért tulajdonképpeni hátrányra.

Az állításokat a spanyol állam visszautasította. Ahogy a képviselőjük rámutatott, annak az elvnek kell érvényesülnie, hogy a jogosult méltányos díjazáshoz jusson, ám az Európai Bíróság arról hallgatott, hogy kinek kell viselnie ennek költségét. Azzal is érveltek, hogy az Infosoc irányelv nem kötelezi az államokat, hogy konkrétan az eszközökre vessenek ki jogdíjat, sőt, maga a „levy” szó nem is szerepel az Irányelv szövegében. A kötelezettség a méltányos díjazás biztosítására irányul.

²³ Luksan-ítélet (C-277/10); Football Association Premier League és társai ítélet (C-403/08 és C-429/08); SCF-ítélet (C-135/10); Phonographic Performance Ireland ítélet (C-162/10); ITV Broadcasting és társai ítélet (C-607/11); SBS Belgium ítélet (C-325/14); SGAE-ügyben hozott ítélet (C-306/05)

²⁴ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el: <http://curia.europa.eu/juris/document/c-470/14>

²⁵ Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EK irányelv

A jogvita a Spanyol Legfelsőbb Bíróságig ment. Az ügy e szakaszában más közös jogkezelő szervezetek is csatlakoztak a perhez és bizonyítékként hivatkoztak a Bizottságnak az új rendszernek a Padawan döntéssel való összeférhetőségének megmagyarázása érdekében a Spanyol hatóságokhoz intézett felhívására. A Spanyol Legfelsőbb Bíróság az előzetes döntéshozatali eljárás mellett döntött.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Összeegyeztethető-e a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával a magáncélú másolat után fizetendő méltányos díjazás azon rendszere, amelyet – a becsléshez a ténylegesen okozott [hátrányt] véve alapul – az állami költségvetés fedez, anélkül, hogy e tekintetben biztosítani lehetne, hogy a szóban forgó díjazás költségét a magáncélú másolatok felhasználói viseljék?

2. Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén összeegyeztethető-e a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával, hogy az állami költségvetésből a magáncélú másolat után fizetendő méltányos díjazásra fordított teljes összeget, annak ellenére, hogy azt a ténylegesen okozott [hátrány] alapján számítják ki, az egyes pénzügyi évekre megállapított költségvetési előirányzatok keretein belül kell meghatározni?

Döntés:

A 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében a tagállamoknak jogukban áll az ezen irányelv 2. cikkében említett többszörözés kizárólagos joga alól kivételekről vagy korlátozásokról rendelkezniük, a bármely hordozóra természetes személy által magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló többszörözés (a továbbiakban: a magáncélú másolatra vonatkozó kivétel) tekintetében, feltéve, hogy e kizárólagos jog jogosultjai méltányos díjazásban részesülnek, figyelembe véve a 6. cikkben említett műszaki intézkedéseket. E rendelkezést úgy kell tekinteni, mint amely eredménykötelezettséget ró azokra a tagállamokra, amelyek a magáncélú másolatra vonatkozó kivételt alkalmazzák, abban az értelemben, hogy – hatáskörükön belül – kötelesek biztosítani a jogosultak kompenzálását szolgáló méltányos díjazás tényleges beszedését. Mivel e rendelkezésnek csupán fakultatív jellege van és nem határozza meg előre a bevezetésre kerülő méltányos díjazási rendszer különféle paramétereit, úgy kell tekinteni, hogy a tagállamok széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek e paramétereknek a belső jogukban történő körülhatárolására. Figyelembe véve e széles mérlegelési mozgásteret, bár a jelen ítélet 19–23. pontjában idézett ítélkezési gyakorlatot a díjakkal finanszírozott méltányos díjazási rendszerek kontextusára tekintettel alakították ki, a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja nem tekinthető olyannak, mint amellyel főszabály szerint ellentétes lenne, ha azok a tagállamok, amelyek úgy döntenek, hogy bevezetik a magáncélú másolatra vonatkozó kivételt, ennek keretében nem az ilyen díjakkal, hanem az állami költségvetésükkel finanszírozott méltányos díjazási rendszer bevezetését választják. A főtanácsnok megállapítja a Padawan-ítéletet alapul véve, hogy célszerű a díjazás mértékének meghatározásánál a szerző által a szóban forgó többszörözés miatt elszenvedett hátrányt figyelembe venni.²⁶ Ebből következően, főszabály szerint a védelem alatt álló mű többszörözését az érintett jogosultak előzetes engedélye nélkül végző és ezzel az érintett jogosultaknak hátrányt okozó személyekre hárul ez utóbbi megtérítése. Továbbá a Bíróság korábban már elismerte, hogy figyelemmel az e finanszírozási rendszer alkalmazása során esetlegesen felmerülő gyakorlati nehézségekre, a tagállamok e méltányos díjazást finanszírozhatják olyan díj bevezetésével is, amely a magáncélú másolatok készítésén felül azokat a személyeket is terheli, akik többszörözésre alkalmas berendezésekkel, készülékekkel és adathordozókkal rendelkeznek és

²⁶ C-467/08, 39. pont

azokat természetes személyek rendelkezésére bocsátják. Ezen ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy az uniós jog jelenlegi állása szerint ugyan a tagállamok részére megengedett, hogy olyan rendszert vezessenek be, amelynek értelmében bizonyos feltételek esetén a jogi személyek viselik annak a díjnak a terhét, amely a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésében említett méltányos díjazás finanszírozására szolgál, e jogi személyek ugyanakkor nem maradhatnak abban a helyzetben, hogy végül ők legyenek az említett teher tényleges hitelezői. A jelen esetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az derül ki, hogy figyelemmel arra a tényre, hogy a konkrét bevételek – mint például a valamely konkrét díjból származó bevételek – nincsenek meghatározott kiadásokhoz hozzárendelve, a méltányos díjazás megfizetésére szánt költségvetési előirányzatot úgy kell tekinteni, mint amelyet az állami költségvetésben szerepeltetett források összessége és így az adózók összessége – ideértve a jogi személyeket is – fedez. E megfontolások egészére tekintettel, az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes a magáncélú másolat után járó méltányos díjazás olyan rendszere, amelyet – az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonlóan – az állami költségvetésből oly módon finanszíroznak, hogy azáltal nem biztosítható, hogy e méltányos díjazás költségét a magáncélú másolatok felhasználói viseljék. Az első kérdésre adott válaszra tekintettel a Bíróság a második kérdést már nem vizsgálta.

C-174/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – főtanácsnoki indítvány²⁷ (2016. június 16.)
Tárgy: a 2006/115/EK irányelv haszonkölcsönzés fogalma magában foglalja-e a nyilvánosság számára nyitva álló intézmények által végzett nem kereskedelmi célú, határozott idejű digitális haszonkölcsönzést is

A kérdést előterjesztő bíróság: Rechtbank Den Haag (Hollandia)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB)

Alperes: Stichting Leenrecht

Beavatkozó felek: Nederlands Uitgeversverbond, Stichting LIRA, Stichting Pictoright

Tényállás:

A felperes VOB a holland közkönyvtárak érdekeit képviselő szövetség, amelynek valamennyi közkönyvtár tagja. A könyvtárak haszonkölcsönzéseik után az alperesnek, mint kijelölt szervezetnek díjat fizetnek. 2010-ben a VOB tárgyalásokat kezdett a digitális haszonkölcsönzés megvalósításáról a jogosultakkal. A felelős minisztérium megbízásából készült egy jelentés, amely azt állapította meg, hogy a digitális haszonkölcsönzés nem tartozik a holland törvény szerinti haszonkölcsönzési kivétel hatálya alá. A VOB annak megállapítását kérte a bíróságtól, hogy a szerzői jogi védelemben részesülő irodalmi műveknek a jogosult által vagy az ő hozzájárulásával online, letöltés útján, határozatlan időre használatba adott többszörözött példányainak határozott időre, digitális formában (e-könyvek formájában) történő használatba adása nem minősül a szerzői jog megsértésének, ha ez a nyilvánosság számára nyitva álló intézmények (például könyvtárak) útján, online, letöltés formájában valósul meg, sem közvetlenül, sem közvetetten nem irányul gazdasági vagy kereskedelmi előny szerzésére, és a digitális kölcsönadó, vagy az általa ezzel megbízott személy a holland joggal és a 2006/115 irányelv 6. cikkével összhangban méltányos díjazást fizet. A jogvita eldöntése szempontjából döntő jelentősége van annak, hogy az e-kölcsönzés a 2006/115/EK irányelv 1. cikkének (1) bekezdése, 2. cikke (1) bekezdésének b) pontja és 6. cikke értelmében vett „haszonkölcsönzésnek” minősül-e.

²⁷ A főtanácsnoki indítvány magyarul a következő oldalon érhető el: <http://curia.europa.eu/juris/document/c-174/15>

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni a 2006/115 irányelv 1. cikkének (1) bekezdését, 2. cikke (1) bekezdésének b) pontját és 6. cikkének (1) bekezdését, hogy az e rendelkezések szerinti „haszonkölcsönzés” fogalma a szerzői jogi védelemben részesülő regényeknek, novellagyűjteményeknek, életrajzoknak, úti, gyermek és ifjúsági könyveknek a nyilvánosság számára nyitva álló intézmény útján történő olyan használatba adását is magában foglalja, amely sem közvetlenül, sem közvetetten nem irányul gazdasági vagy kereskedelmi előny szerzésére, és amelynek keretében

- egy digitális formájú többszörözött példányt (A másolat) helyeznek el az intézmény szerverén, és lehetővé teszik a felhasználó számára e többszörözött példánynak a felhasználó saját számítógépén, letöltés útján történő többszörözését (B másolat),
- a felhasználó által a letöltés során készített többszörözött példány (B másolat) meghatározott időszak lejártát követően nem használható fel tovább, és
- ezen időszak alatt más felhasználók nem tölthetik le saját számítógépükre a többszörözött példányt (A másolat)?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: megakadályozza-e a 2006/115 irányelv 6. cikke és/vagy az uniós jog valamely más rendelkezése a tagállamokat abban, hogy a haszonkölcsönzés jogának az említett irányelv 6. cikkében foglalt korlátozásának alkalmazását ahhoz a feltételhez kössék, hogy a műnek az intézmény által hozzáférhetővé tett többszörözött példányát (A másolat) e példány első eladása vagy tulajdonjogának más módon való első átruházása útján az Unión belül a 2001/29 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének megfelelően a jogosult vagy az ő hozzájárulásával más hozta forgalomba?

3. A második kérdésre adandó nemleges válasz esetén: támaszt-e egyéb követelményeket a 2006/115 irányelv 6. cikke az intézmény által hozzáférhetővé tett többszörözött példány (A másolat) származásával szemben, mint például annak követelményét, hogy az említett többszörözött példány jogszerű forrásból származzon?

4. A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén: úgy kell-e értelmezni a 2001/29 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését, hogy a művek példányainak az említett rendelkezés értelmében vett első eladását vagy tulajdonjogának más módon való első átruházását jelenti a szerzői jogi védelemben részesülő regények, novellagyűjtemények, életrajzok, úti-, gyermek- és ifjúsági könyvek digitális többszörözött példányainak határozatlan időre történő, online, letöltés útján megvalósuló használatba adása is?

Főtanácsnoki indítvány:

A főtanácsnok előjáróban megjegyzi, hogy fontos az uniós szabályozás eredetét is megvizsgálni, és tekintetbe venni azt a tényt, hogy a 2006/115 irányelvbe a korábbi 92/100/EGK irányelv haszonkölcsönzésre vonatkozó rendelkezései kerültek át, ebből adódóan a hatályos rendelkezések lényegében ugyanazok, mint amelyeket 1992-ben elfogadtak. Egyértelmű, hogy akkoriban az uniós jogalkotónak nem állt szándékában a haszonkölcsönzés fogalmát kiterjeszteni az e-könyvek haszonkölcsönzésére, hiszen a technológia abban az időben még gyerekcipőben járt. A főtanácsnok álláspontja szerint a 2006/115 irányelv azon értelmezése, amely kizárja az e-könyvek haszonkölcsönzését nem tartható fenn három okból sem. Először fontos megemlíteni, hogy a jogi aktusok értelmezése során nem szabad eltekinteni a technológia, a piac és a magatartások fejlődésétől. A jogi szabályozás nem minden esetben képes lépést tartani ezekkel, ezért szükség van a dinamikus bírósági értelmezésre. A 2006/115 irányelv (4) preambulum bekezdése is ezt támasztja alá, kimondva, hogy „a szerzői jog által biztosított védelemnek alkalmazkodnia kell az új gazdasági fejleményekhez”. A főtanácsnok álláspontja szerint az alapvető, objektív funkciójuk alapján a papíralapú és az e-könyvek haszonkölcsönzése teljesen megegyezik, mindkettő arra irányul,

hogy a felhasználó megismerje a könyv tartalmát, anélkül, hogy annak egy példányát megtartaná. A kettő csak eltérő formában jelenik meg, amely jellegzetességük azonban a funkció szempontjából másodlagos. Második érvként a főtanácsnok azt hozza fel, hogy a szerzői jog elsődleges célja a szerzők érdekeinek védelme, márpedig a jelenlegi piaci struktúrát figyelembe véve a szerzők számára előnyösebb lenne, ha a digitális kölcsönzés is a haszonkölcsönzés fogalmába tartozna, és ezáltal vonatkozna rá az irányelv 6. cikke (1) bekezdésében foglalt kivétel, amely alapján a szerzőket kötelező megfelelő díjazásban részesíteni. A jelenlegi piacon az e-könyvek haszonkölcsönzését a könyvtárak és a kiadók között megkötött szerződésekkel rendezik, amelyek elsősorban a kiadók, vagy a könyvkereskedelemben részt vevő egyéb közvetítők számára előnyösek, anélkül hogy a szerzők megfelelő díjazást kapnának. A harmadik észrevétele a főtanácsnoknak, hogy a könyvek nem tekintendők pusztán árucikkeknek, hiszen mindig is fontos szerepet töltek be a kultúra és a tudományos ismeretek megőrzésében és terjesztésében, ami megelőzte a velük kapcsolatos gazdasági megfontolásokat. A főtanácsnok álláspontja szerint amennyiben a könyvtárak nem részesülhetnek a haszonkölcsönzés kizárólagos joga alóli kivételből származó előnyökből, fennáll a veszélye annak, hogy a digitális környezetben nem lesznek többé képesek ellátni a kultúra terjesztésében betöltött eddigi szerepüket, amelyet a papíralapú könyvek világában betöltöttek.

Ezt követően először azt vizsgálta a főtanácsnok, hogy a 2006/115 irányelv rendszere és szövege lehetővé teszi-e a fenti értelmezést, különös tekintettel az irányelv 1. cikkének (1) bekezdésében szereplő „eredeti vagy többszörözött példány” fogalmára. Álláspontja szerint a többszörözött példány nem értelmezhető megszorítóan, lekorlátozva kizárólag a mű kézzelfogható példányaira, hanem pusztán annyit jelent, hogy a többszörözés eredményeként létrejött példány. Az irányelv rendszere kapcsán kiemeli a főtanácsnok, hogy habár a szerzői jog alóli kivételeket megszorítóan kell értelmezni, ugyanakkor ennek az értelmezésnek egyúttal lehetővé kell tennie a kivétel hatékony érvényesülésének megőrzését és céljának biztosítását. Mindezek fényében a „haszonkölcsönzés” kifejezésnek az e-könyvek haszonkölcsönzésére is kiterjedő értelmezése nem ellentétes sem a 2006/115 irányelv céljával, sem a szövegével.

A főtanácsnok következő kérdésként a szerzői jog uniós jogi rendszerének koherenciáját és a fogalom ilyen irányú értelmezésének az ebbe való illeszkedését vizsgálta. Először kiemelte, hogy a Bíróság mindaddig csak egyetlen ügyben értelmezett szerzői jogi fogalmakat a változó digitális környezettel összefüggésben, mégpedig a *Usedsoft-ítéletben*²⁸, ahol a számítógépi program egy példányának a letöltéséhez kapcsolódó határozatlan időre szóló felhasználói licenccel a szóban forgó példány eladásának minősült, ezzel kimerítve a terjesztés jogát. Ezt a döntést figyelembe véve a főtanácsnok szerint a szigorúan alkalmazott terminológiai egységesség elve értelmében a 2001/29 irányelvben és a 2006/115 irányelvben egyaránt használt „többszörözött példány” kifejezést úgy kell értelmezni, mint amely kiterjed az anyagi hordozó nélküli digitális többszörözött példányokra is. Az uniós joggal való összeegyeztethetőség szempontjából a főtanácsnok megvizsgálta annak a lehetőségét, hogy az e-könyvek kölcsönzése mivel magában foglalja a kölcsönzésen túl a könyvtár és a felhasználó többszörözésre irányuló cselekményeit is, sértheti esetleg a szerzőket megillető, a 2001/29 irányelv 2. cikkében foglalt kizárólagos jogot az ilyen többszörözés engedélyezésére, illetve megtiltására. A főtanácsnok álláspontja szerint ez a jog nem sérül, mivel a könyvtárak által végzett többszörözésre kiterjed a 2001/29 irányelvnek a Bíróság úgynevezett „Technische Universität Darmstadt” ítéletével²⁹ összefüggésben értelmezett 5. cikke (2) bekezdésének c) pontjában meghatározott többszörözési jog alóli kivétel. Ez a rendelkezés kivételt alkalmaz a

²⁸ C-128/11. számú ítélet, amelynek magyar szövege elérhető itt: <http://curia.europa.eu/juris/document/C-128/11>

²⁹ C-117/13. számú, másik néven Eugen Ulmer ítélet, amely elérhető magyarul itt: <http://curia.europa.eu/juris/document/C-117/13>

többszörözési jog alól a nyilvánosan hozzáférhető könyvtárak által végzett egyes többszörözési cselekmények tekintetében, amelyek nem irányulnak gazdasági célra. Továbbá álláspontja szerint a 2001/29 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében foglalt kötelező kivétel kiterjed a felhasználó által számítógépével vagy más, az e-könyvek olvasására alkalmas berendezéssel a könyvtárból kikölcsönzött könyv letöltése útján megvalósított többszörözési cselekményre. Ez a többszörözés ugyanis csak ideiglenes, a felhasználó eszközére másolt példány automatikusan törlésre vagy kikapcsolásra kerül a használati időszak lejártakor. Ez a példány csak járulékos része egy technikai eljárásnak, a letöltésnek. Végül is, egyetlen feladata a mű jogszerű, azaz a digitális használat keretén belüli használatának a lehetővé tétele, és nem bír önálló gazdasági jelentőséggel. Egy ilyen többszörözés tehát megfelel azoknak a feltételeknek, amelyeket a 2001/29 irányelvnek a Bíróság ítélkezési gyakorlatában³⁰ értelmezett 5. cikke (1) bekezdése sorol fel. Ezt követően a főtanácsnok a hozzáadottérték-adó (HÉA) szempontjából való eltérő bánásmódra alapított tagállami érveket vizsgálta meg, mely szerint az anyagi hordozón található és a letöltés útján terjesztett könyvek eltérő adójogi kezelése alátámasztja, hogy e két forma nem egyenértékű. Ennek kapcsán megjegyzi, hogy a kérdés nem arra irányul, hogy összehasonlítható-e a két forma egymással, hanem hogy a két forma használati költsége egyenértékűnek minősül-e. Álláspontja szerint a két használati költségi forma alapvető és objektív releváns jellemzőit tekintve egyenértékű, ahogyan azt fentebb kifejtette. Továbbá kiemelte, hogy a Bizottság nemrégiben a HÉA-ra vonatkozó cselekvési tervet fogadott el, amelyben előírta, hogy az elektronikus könyvekre s elektronikus újságokra vonatkozó HÉA mértékét a papíralapúakéhoz kell igazítani.³¹

Legvégül az első kérdés vizsgálata kapcsán a főtanácsnok a nemzetközi kötelezettségvállalásokkal való összhangot vizsgálta meg a használati költségi fogalmának kiterjesztése kapcsán, különös tekintettel a Szellemi Tulajdon Világszervezetének 1996. december 20-án Genfben elfogadott Szerzői Jogi Szerződésére (WCT, a továbbiakban: Szerződés).³² Az e-könyvek költsége a Szerződés hatálya alá tartozik tekintettel arra, hogy egy olyan saját formát valósít meg, amely az ugyanezen szerződés 8. cikkében szabályozott nyilvánosságához közvetítés jogának felhasználására szolgál. Ezt a jogot lényegében a 2001/29 irányelv 3. cikke ültette át az uniós jogba. Ugyanakkor a 2006/115 irányelv lex specialis a 2001/29 irányelvhez, és vele együtt annak 3. cikkéhez képest. A Szerződés 10. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy a szerződő felek a Szerződésben szabályozott jogokra vonatkozóan kivételeket és korlátozásokat írjanak elő a háromlépcsős teszt³³ szem előtt tartásával. A főtanácsnok szerint a 2006/115 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében foglalt nyilvános használati költségi alóli kivétel az e-könyvek esetén eleget tesz ennek a három feltételnek. Különleges esetről van szó, hiszen két szempontból is korlátozott a kivétel. Egyrészt kizárólag a használati költséget érinti, nem a nyilvánosságához közvetítés összes formáját, másrészt kedvezményezettjei kizárólag a nyilvánosság előtt nyitva álló könyvtárak lehetnek. Fontos továbbá kiemelni, hogy korlátozott időre szól, ellentétben a tulajdonszerzéssel, és több tanulmány is kimutatta már, hogy a könyvek használati költsége formától függetlenül nem csökkenti a könyveladások számát, sőt akár azok növekedéséhez is hozzájárulhat az olvasási szokások fejlesztése révén. A főtanácsnok álláspontja szerint a

³⁰ Lsd.: Football Association Premier League és társa ítélet (C-403/08 és C-429/08, 161–180. pont), valamint Public Relations Consultants Association ítélet (C-360/13, 22–52. pont, különösen a 29–33. pont).

³¹ Az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak címzett, Úton egy egységes uniós hűadóvezet felé – új döntések szükségeltetnek című, 2016. április 7-i bizottsági közlemény [COM(2016) 148 végleges, 12. o.]

³² Magyarországon kihirdette: 2004. évi XLIX. törvény

³³ Olyan különleges esetekre vonatkozik, amelyek nem sérelmesek a mű rendes felhasználására, és indokolatlanul nem károsítják a szerzői jogos érdekeit.

digitális haszonkölcsönzéssel összefüggő kockázatok alapvető korlátozása lehetséges ma már műszaki intézkedések révén, és a tagállamok feladata, hogy amennyiben az e-könyvek nyilvános haszonkölcsönzése alóli kivételeket akarnak bevezetni, ezeket a kivételeket szabályokkal lássák el oly módon, hogy ez a haszonkölcsönzési mód funkcionálisan valóban egyenértékű lehessen a hagyományos haszonkölcsönzéssel, és ne legyen sérelmes a szerzői jogok rendes felhasználására. Az olyan megoldások, mint a jelen ügyben szereplő „one copy one user” modell, vagy kötelező műszaki intézkedések alkalmazása révén elérhető ez az eredmény.

Az első kérdésre vonatkozóan arra a következtetésre jut a főtanácsnok véleményében, hogy a „haszonkölcsönzési jog” fogalmának a tagállamokban alkalmazott megszorító értelmezése következtében ezt a jelenséget teljes mértékben a piac törvényei uralják, ellentétben a hagyományos könyvek haszonkölcsönzésével, amelyre a könyvtárak számára kedvező szabályozás vonatkozik. Ennélfogva szerinte szükség van a fennálló jogi keret megfelelő értelmezésére annak érdekében, hogy a modern digitális környezetben ugyanilyen kedvező feltételek illessék meg a könyvtárakat. Egy ilyen értelmezés nemcsak a tudományhoz és a kultúrához való hozzáféréshez fűződő közérdeket, hanem az írók érdekeit is szolgálná. Ugyanakkor sem a hatályos jogi aktusok szövegével, sem a rendszerével nem lenne ellentétes. Épp ellenkezőleg, kizárólag egy ilyen értelmezés tenné lehetővé e jogszabályok számára, hogy betöltsék a jogalkotó által nekik szánt szerepet, ami nem más, mint a szerzői jog összeegyeztetése az információs társadalom valóságával. Javaslatá tehát az, hogy a 2006/115 irányelvnek a 2. cikke (1) bekezdésének b) pontjával összefüggésben értelmezett 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e-könyveknek a közkönyvtárak által, határozott időre történő nyilvános rendelkezésre bocsátása az ez utóbbi cikkben szabályozott haszonkölcsönzési jog hatálya alá tartozik. Azok a tagállamok, amelyek az ugyanezen irányelv 6. cikkében meghatározott kivételt akarnak bevezetni az e-könyvek haszonkölcsönzésére, kötelesek gondoskodni arról, hogy az ilyen haszonkölcsönzés feltételei ne sértsék a szerzői jogok rendes hasznosítását, és indokolatlanul ne károsítsák a szerző jogos érdekeit.

A második, harmadik és negyedik kérdés kapcsán a vélemény kifejti, hogy a haszonkölcsönzési jog a 2006/115 irányelvben bevezetett formájában teljes mértékben független a terjesztési jog kimerülésétől. Egyrészt, ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdése szerint a haszonkölcsönzési és a bérleti jog nem merül ki a terjesztési jog kimerülésével. Másrészt, egy mű haszonkölcsönbe adására vagy bérbeadására vonatkozó jog megszerzésének a 2006/115 irányelv szerint nem lehet feltétele a terjesztési jog kimerülése. A többszörözött példányok jogszerű eredete kapcsán a Bíróság egy korábbi ítéletére³⁴ utal vissza a főtanácsnok, amely a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában foglalt, a magáncélú másolatokra vonatkozó kivétel kapcsán már megállapította, hogy ez a kivétel nem kötelezi a szerzői jog jogosultjait arra, hogy elviseljék jogaik magáncélú másolatok készítésével együtt járó megsértését. Ennek megfelelően ezt a rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy az nem vonatkozik azon eshetőségre, hogy a magáncélú másolatokat jogellenes forrásból készítik. A főtanácsnok kiemeli, hogy tekintettel arra, hogy ha a haszonkölcsönzési jog a 2006/115 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében meghatározott kivételen alapul ahhoz nem szükséges a szerző jóváhagyása, indokolt, hogy a tagállamok megköveteljék a haszonkölcsönzés tárgyát képező e-könyveket először a szerző vagy az ő hozzájárulásával más tegye a nyilvánosság számára elérhetővé. Hiszen a kivétel alkalmazása azon művekre, amelyeket nem nyilvános közzétételre szántak, a szerző vagyoni érdekein felül más jogos érdekeinek sérelmével is járhat. Mindezek tükrében a második, harmadik és negyedik kérdésre azt a választ javasolja adni a főtanácsnok, hogy a 2006/115 irányelv 6.

³⁴ ACI Adam és társa ítélet (C-435/12, 31. és 41. pont).

cikkének (1) bekezdésével nem ellentétes, ha az említett rendelkezésben szereplő kivételt bevezető tagállam előírja, hogy a haszonkölcsönzés tárgyát képező e-könyveket e kivétel értelmében először a jogosult, vagy az ő hozzájárulásával más tegye a nyilvánosság számára elérhetővé, azzal a feltétellel, hogy e korlátozás megfogalmazása nem korlátozza a kivétel hatályát. Ugyanezt a rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy az kizárólag a jogszerű forrásból származó e-könyvekre vonatkozik.

VÉDJEJYJOGRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGYEK

C-223/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – *főtanácsnoki indítvány*³⁵

A kérdést előterjesztő bíróság: Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: combit Software GmbH

Alperes: Commit Business Solutions Ltd

Tényállás:

A felperes német társaság a „combit” német és európai uniós szóvédjegyek jogosultja az informatika területére tartozó termékek és szolgáltatások vonatkozásában.

Az alperes izraeli társaság számos országban értékesít „Commit” szómegjelöléssel ellátott szoftvereket, a honlapján (www.commitcrm.com) elérhető online áruház révén. Az alapeljárás tárgyát képező tényállás idején az e honlapon megjelenő ajánlatokat németül is meg lehetett tekinteni, és a szoftvereket az online vásárlást követően közvetlenül Németországba lehetett szállítani.

A felperes pert indított az alperes ellen a düsseldorfi területi bíróság, mint európai uniós védjegy bíróság előtt, annak érdekében, hogy az tiltsa meg a „Commit” szómegjelölés szoftverek vonatkozásában történő használatát az Európai Unióban. A felperes másodlagosan a német védjegyére hivatkozott, és a szómegjelölés Németországban történő használatának megtiltását kérte.

A bíróság helyt adott a másodlagos kérelemnek, és a német védjegy alapján elmarasztalta az alperest, miután megállapította, hogy a „combit” és a „Commit” megjelölések összetéveszthetőek az érintett termékek német fogyasztói számára. Ugyanakkor – a használat hiánya miatt – elutasította az európai uniós védjegyre alapított elsődleges kérelmet.

A felperes a határozattal szemben fellebbezést nyújtott be. Az ítéletábra az elsőfokú ítélettel ellentétben azt állapította meg, hogy bizonyítást nyert az európai uniós védjegy felperes által hivatkozott használata. Úgy ítélte meg, hogy az érintett megjelölések németországi összetéveszthetősége ítélt dolognak minősül, a helyzet ugyanakkor eltér az angol ajkú országok vonatkozásában. A bíróság szerint ezekben az országokban az ütköző megjelölések hangzásbeli hasonlóságát ellensúlyozza azok fogalmi eltérése.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Milyen következményekkel jár valamely közösségi szóvédjegy összetéveszthetőségének megítélésére, ha egyes tagállamok átlagos fogyasztójának szemszögéből a közösségi védjegy és az állítólagosan jogsértő megjelölés között fennálló hangzásbeli hasonlóságot egy fogalmi különbség semlegesíti, más tagállamok átlagos fogyasztójának szemszögéből azonban nem:

³⁵ Az indítvány magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=178682&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=876251>

a) Az összes tagállam egyik részének szemlélete, másik részének szemlélete vagy egy fiktív átlagos fogyasztójának szemlélete irányadó az összetéveszthetőség megítélése szempontjából?

b) Az Európai Unió egész területére vonatkozóan meg kell-e állapítani a közösségi védjegy bitorlásának fennállását vagy fenn nem állását, ha csak az Európai Unió területének egy részén áll fenn az összetévesztés veszélye, vagy ebben az esetben különbséget kell tenni az egyes tagállamok között?

A kérdés arra irányul, hogyan érvényesíthető az európai uniós védjegy egységes jellegének elve olyan esetben, amelyben az összetéveszthetőség fennállása nem állapítható meg valamennyi uniós tagállam, különösen az angol ajkú tagállamok vonatkozásában.

Főtanácsnoki indítvány:

Az európai uniós védjegy egységes jellegéből levezethető, hogy főszabály szerint az európai uniós védjegy bitorlásával vagy annak kísérletével összefüggő cselekmények folytatásától való eltiltás hatálya az Unió egész területére kiterjed. Ezt az elvi megfontolást azonban össze kell hangolni azzal a követelménnyel, amely szerint a jogosult kizárólagos jogára hivatkozva nem tilthatja meg az olyan megjelölés használatát, amely nem sérti a védjegy funkcióit. A Bíróság korábban megállapította³⁶, hogy e megfontolásokat figyelembe véve, bizonyos esetekben az eltiltás területi hatályát korlátozni lehet. Mindezek alapján amennyiben az Unió területének egy részén az összetéveszthetőség – például az alapeljárásban szereplőhöz hasonló nyelvi okok miatt – kizárható, a megtámadott megjelölésnek az Unió e része vonatkozásában történő használata nem sérti a védjegy funkcióit, e körülmény igazolja az elrendelt eltiltás területi hatályának korlátozását.

A vizsgálat során az eljáró bíróságnak figyelembe kell vennie azt, hogy az ilyen korlátozás kivételt jelent az európai uniós védjegy egységes jellegének elve alól. E megfontolás igazolja a bizonyítási teher megfordulását az eltiltás kérelmezője javára. Az alperesnek kell bizonyítania, hogy az Unió területének egy részén a kérdéses megjelölés használata nem veszélyezteteti, illetve nem veszélyeztetheti a védjegy funkcióit³⁷. Egyrészt mivel az eltiltás hatályának korlátozását az alperesnek az Európai Unió területének egy konkrét része vonatkozásában kell kérnie és megindokolnia, nem az eljáró uniós védjegy bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az összetéveszthetőség minden egyes tagállam tekintetében külön véve fennáll-e. Másrészt az eljáró bíróságnak az alperestől megkövetelt bizonyítási szint meghatározása érdekében figyelembe kell vennie az eltiltás területi korlátozásának kivételes jellegét.

Mindezekre tekintettel a főtanácsnok álláspontja szerint **az a tény, hogy az összetéveszthetőség nyelvi okokból** valamely tagállamban vagy tagállamokban **kizárható, igazolhatja** az európai uniós védjegy bíróságok által elrendelt **eltiltás területi hatályának korlátozását**. Ilyen korlátozásra **akkor kerülhet sor, ha az alperes olyan konkrét érvelést terjeszt elő**, amely lehetővé teszi az összetéveszthetőség kizárását valamely tagállamban vagy tagállamokban, **és adott esetben erre vonatkozó bizonyítékot szolgáltat**. Nem az eljáró uniós védjegy bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az összetéveszthetőség minden egyes tagállam tekintetében külön véve fennáll-e. E bíróság ugyanakkor nem korlátozhatja az eltiltás területi hatályát, ha e korlátozás azzal a kockázattal jár, hogy megfosztja az eltiltást a hatékonyságától.

³⁶ Ld: a C-235/09. számú DHL Express France ítélet 46. pontja.

³⁷ Ld: a C-235/09. számú DHL Express France ítélet 48. pontja.

A kérdést előterjesztő bíróság: Harju Maakohus (Észtország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Irina Nikolajeva

Alperes: OÜ Multi Protect

Tényállás:

2010. április 24-én a felperes közösségi védjegybejelentést nyújtott be a HolzProf szömegjelölés vonatkozásában. A védjegybejelentést 2010. május 31-én hirdették meg, 2010. szeptember 14-én a védjegyet lajstromozták, a lajstromozást pedig 2010. szeptember 16-án hirdették meg.

A felperes 2013. június 18-án eljárást kezdeményezett az alperes ellen. Kérte a védjegye jogellenes használatának megállapítását. Álláspontja szerint az alperes – a 2010. május 3-a és 2011. október 28-a közötti, egy 17 hónapig és 25 napig tartó időszakban – megsértette a védjegyoltalomból eredő kizárólagos hasznosítási jogát, amikor rejtett keresőszóként a védjegyével azonos megjelölést használt egy interneten hozzáférhető honlapon. Meghatározott összeg megfizetését kérte a jogalap nélküli gazdagodásra vonatkozó rendelkezések alapján. Ezt az összeget a felperes által egy másik céggel kötött használati szerződésben megállapított használati díj alapján határozták meg az állítólagos jogsértés időtartama tekintetében. Végül nem vagyoni kár megtérítését kérte arra hivatkozva, hogy a lefolytatott büntetőeljárás és a bíróság megkeresése lelki panaszokat okozott nála.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A közösségi védjegy bíróságnak akkor is el kell rendelnie a 207/2009 rendelet³⁹ 102. cikk (1) bekezdése⁴⁰ szerinti intézkedést, ha a felperes ezt nem kéri a keresetében, és a felek nem állítják, hogy az alperes valamely közösségi védjegyet egy bizonyos múltbeli napot követően bitorolt, illetve kísérelt meg bitorolni, vagy az említett rendelkezés első mondata értelmében vett „nyomós ok” áll fenn akkor, ha nem érvényesítenek ilyen tartalmú igényt, és nem hivatkoznak erre a körülményre?

2. Úgy kell-e értelmezni a 9. cikk (3) bekezdését⁴¹, hogy a közösségi védjegy jogosultja a védjeggyel azonos megjelölésnek a védjegybejelentés meghirdetésétől a védjegy lajstromozásának meghirdetéséig tartó időszakban történő használatáért harmadik féltől csak megfelelő összegű kártérítést kérhet a 9. cikk (3) bekezdésének második mondata alapján, nem kérheti azonban a bitorlással szerzett gazdagodás szokásos értékének és a károknak a megtérítését, a védjegybejelentés meghirdetéséig tartó időszak tekintetében pedig megfelelő összegű kártérítésre sem jogosult?

3. Milyen típusú költségeket és egyéb kártérítéseket foglal magában a 9. cikk (3) bekezdésének második mondata szerinti megfelelő összegű kártérítés, és beletartozhat-e

³⁸ Az indítvány magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=176783&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=896867>

³⁹ A közösségi védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendelet

⁴⁰ Ha a közösségi védjegy bíróság úgy találja, hogy az alperes a közösségi védjegyet bitorolja, vagy azt megkísérelte, a bíróság az alperest eltiltja a közösségi védjegy bitorlásával vagy annak kíséreltetével összefüggő cselekmények folytatásától, kivéve, ha nyomós okból ettől eltekint. A közösségi védjegy bíróság nemzeti jogszabályaival összhangban meghozza továbbá azokat az intézkedéseket, amelyek az említett eltiltás végrehajtását biztosítják. [102. cikk (1) bekezdés]

⁴¹ A közösségi védjegyoltalomból eredő jogok alapján harmadik felekkel szemben a védjegy lajstromozása meghirdetésének napjától lehet fellépni. Megfelelő összegű kártérítés kérhető azonban a közösségi védjegybejelentés meghirdetését követő olyan cselekmények miatt, amelyekkel szemben a lajstromozás meghirdetését követően a meghirdetés folytán fel lehetne lépni. Az ügyben eljáró bíróság a lajstromozás meghirdetéséig az ügy érdemében nem határozhat. [9. cikk (3) bekezdés]

abba – és milyen körülmények között – többek között a védjegyjogosult nem vagyoni kárának megtérítése is?

A kérdések arra irányulnak, hogy a védjegy jogellenes használatának megállapítása esetén el kell-e tiltani az alperest a bitorlási cselekmények folytatásától annak ellenére, hogy a felperes azt nem kérte; a közösségi védjegyoltalom mikortól kezdve érvényesíthető, valamint hogyan kell értelmezni a „megfelelő összegű kártérítés” fordulatot.

Főtanácsnoki indítvány:

A Bíróság kérésének megfelelően az indítvány a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett második és harmadik kérdésre összpontosít, melyekkel kapcsolatban a főtanácsnok álláspontja a következő.

A közösségi védjegyoltalomból eredő jogokat a 207/2009 rendelet 9. cikke határozza meg. E cikk (1) bekezdése szerint a közösségi védjegyoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít, a (3) bekezdése pedig egyértelműen előírja, hogy a közösségi védjegyoltalomból eredő jogok alapján harmadik felekkel szemben a védjegy lajstromozása meghirdetésének napjától lehet fellépni. A (3) bekezdés ezen túlmenően a védjegyoltalomra a védjegybejelentés meghirdetése és a védjegy lajstromozásának meghirdetése közötti időszak tekintetében egy különös szabályról is rendelkezik. A közösségi védjegy lajstromozásának meghirdetését követően ugyanis a bíróság megfelelő összegű kártérítést ítélhet meg a védjegybejelentés meghirdetését követő olyan cselekmények miatt, amelyek a lajstromozás meghirdetését követően a meghirdetés tényéből adódóan megtilthatók lennének. Még ebből a szövegből is egyértelműen az következik, hogy az e rendelkezésben írt megfelelő összegű kártérítés nem vonatkozik a közösségi védjegybejelentés benyújtása és az e bejelentés meghirdetése közötti időszakban.

Mindezekre tekintettel **az uniós rendelkezésekkel ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amely előírja, hogy a lajstromozott védjegy jogi oltalma a védjegybejelentési kérelem benyújtásának napjával kezdődik.** A közösségi védjegyoltalom ugyanis e nemzeti rendelkezés alapján túllépné azt, amit a 207/2009 rendelet megenged. Az uniós jogszabály által előírt megfelelő összegű kártérítés csak a közösségi védjegybejelentés meghirdetését követő cselekmények miatt kérhető.

A „**megfelelő összegű kártérítés**” fordulatot úgy kell értelmezni, hogy a gazdagodás megtérítése a közösségi védjegybejelentés meghirdetését követő olyan cselekmények miatt követelhető, amelyekkel szemben a lajstromozás meghirdetését követően a meghirdetés folytán fel lehetne lépni. A „megfelelő összegű kártérítés” fogalomba a nem vagyoni kár nem tartozik bele.

C-93/16. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem⁴²

A kérdést előterjesztő bíróság: Audencia Provincial de Alicante (Spanyolország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: The Irish Dairy Board Co-operative Limited

Alperes: Tindale & Stanton Ltd Espana, S.L.

Tényállás:

Az 1961-ben alapított felperes egy ír társaság, amely vezető helyet foglal el az élelmiszeriparban és az egyik legnagyobb, tejtermékeket exportáló társaság. A felperes

⁴² A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=177531&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=933954>

jogosultja a KERRYGOLD közösségi szó- és ábrás védjegyeknek vaj és más tejtermékek vonatkozásában. A védjegy története 1962-re nyúlik vissza, és ezen időpont óta az e márkanévvel jelölt vaj világszerte számos országba eljutott, beleértve az európai piacot is. A KERRYGOLD védjegy az Európai Unió egészében közismert, ami egy OHIM határozatban is megállapítást nyert.

Az alperes KERRYMAID megjelöléssel ellátott margarint importál és forgalmaz Spanyolországban.

A felperes eljárást indított az alperessel szemben, mivel álláspontja szerint a megjelölések összetéveszthetők, illetve az alperes kihasználja a felperesi védjegyek jóhírnevét. Az alperes ezzel szemben arra hivatkozott, hogy a KERRYGOLD és a KERRYMAID védjegyek békésen élnek egymás mellett az ír piacon 1990-től kezdődően. Mindkettőjük magában foglalja a KERRY elemet, az ugyanilyen nevű ír megye után. Párhuzamosan szerepelnek az ír és az egyesült királyságbeli védjegyrajstomban.

A bíróság a keresetet elutasította – többek között – a megjelölések békés együttélését és a piacokon történő párhuzamos jelenlétet is értékelve. A felperes fellebbezést nyújtott be a határozat ellen.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A 2007/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének *b*) pontja⁴³ – azáltal, hogy megköveteli az összetéveszthetőség fennállását ahhoz, hogy a közösségi védjegy jogosultja meg tudja tiltani valamely harmadik személy számára egy megjelölésnek a gazdasági forgalomban az ő beleegyezése nélkül történő használatát az ugyanebben a pontban előírt esetekben – értelmezhető-e úgy, hogy annak alapján **kizárható az összetéveszthetőség fennállása olyan esetben, amikor a korábbi közösségi védjegy a jogosult túrésának köszönhetően az Unió két tagállamában éveken át békésen élt együtt a hozzá hasonló nemzeti védjegyekkel, oly módon, hogy az összetéveszthetőségnek e két államra kiterjedően megállapított hiánya kiterjeszhető más tagállamokra vagy az Unió egészére is, a közösségi védjegyoltalom által megkívánt egységes alkalmazásra tekintettel?**

2. Az előző pontban foglalt esetben az összetéveszthetőség értékelésénél figyelembe lehet-e venni azon államok földrajzi, demográfiai, gazdasági és egyéb körülményeit, amelyekben a párhuzamos jelenlét kialakult, oly módon, hogy az összetéveszthetőségnek az ezen államokra kiterjedően megállapított hiánya kiterjeszhető valamely harmadik államra vagy az Unió egészére is?

3. A 2007/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének *c*) pontjában⁴⁴ foglalt esetet illetően úgy kell-e értelmezni az említett rendelkezést, hogy – olyan esetben, amikor a korábbi védjegy az Unió két tagállamában éveken át párhuzamosan volt jelen a vele ütköző megjelöléssel anélkül, hogy a korábbi védjegy jogosultja ezt kifogásolta volna – a későbbi megjelölésnek az ezen államokban történő használatának a jogosult általi eltérése kiterjeszhető az Unió többi területére is, egy későbbi megjelölésnek valamely harmadik

⁴³ A közösségi védjegyoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a közösségi védjeggyel összetéveszthetnek a megjelölés és a közösségi védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint a megjelölés és a közösségi védjegy árujegyzékében szereplő áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; az összetéveszthetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzetársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a korábbi védjeggyel. [9. cikk (1) bekezdés *b*) pont]

⁴⁴ A közösségi védjegyoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ a közösségi védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést a közösségi védjegy árujegyzékében szereplő árukhoz, illetve szolgáltatásokhoz nem hasonló árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, feltéve, hogy a közösségi védjegy a Közösségben jó hírnevet élvez, és a megjelölés alapos ok nélkül történő használata sértené vagy tisztességtelenül kihasználná a közösségi védjegy megkülönböztető képességét vagy jó hírnevét. . [9. cikk (1) bekezdés *c*) pont]

személy általi használata tekintetében fennálló törvényes indok megállapítása céljából, a közösségi védjegyoltalom által megkövetelt egységes alkalmazás miatt?

C-139/16. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem⁴⁵

A kérdést előterjesztő bíróság: Audencia Provincial de Alicante (Spanyolország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Juan Moreno Marín és társai

Alperes: Abadía Retuerta, S.A.

Tényállás:

A „La Milla de Oro” megjelölést a spanyol védjegy hivatal védjegyként lajstromozta a 33. osztályba tartozó termékek vonatkozásában. A felperesek védjegybitorlás miatt eljárást indítottak arra hivatkozva, hogy az alperes gazdasági társaság – az „El Pago de la Milla de Oro” megjelölés borok címkézése során történő használatával – sérti a felperes kizárólagos jogait.

Az alperes álláspontja szerint a felperes rosszhiszeműen járt el a védjegybejelentés benyújtása során, kérte továbbá a védjegy törlését arra való hivatkozással, hogy a védjegy a termék földrajzi származását jelöli. Az alperes arra hivatkozott, hogy a „la Milla de Oro” kifejezést a borkészítés és borkereskedelem területén azon terület megjelölésére használják, ahol a felperes és az alperes is a tevékenységét végzi. A „la Milla de Oro” a szőlő- és bortermező ágazatban nagyon konkrét földrajzi területre való hivatkozás során szokásosan használt megjelölés, ami azt eredményezi, hogy az földrajzi származást jelölőnek tekintendő.

A felperes érvei szerint a kifejezés nem földrajzi származást jelölő megjelölés, hanem egy fantázianév, amely olyan termékeket jelöl, amelyekre jellemző, hogy luxusmárkák területéhez tartoznak.

A bíróság megállapította a védjegy érvénytelenségét a bejelentők rosszhiszeműsége miatt és amiatt, hogy a megjelölés földrajzi származást jelöl. A felperesek az ítélet ellen fellebbezést nyújtottak be.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A 2008/95/EK irányelv⁴⁶ 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja⁴⁷ szerinti tilalmak hatálya alá tartozhat-e egy olyan **megjelölés** használata, amely **olyan termék vagy szolgáltatás jellemzőjére utal, amely ugyanazon a helyen, magas színvonalú értékkel és minőségben, nagyszámban megtalálható?**

2. Egy ilyen jellemzőkkel rendelkező megjelölés **földrajzi származást jelölő megjelölésnek minősülhet-e, amennyiben** a termék vagy a szolgáltatás **egy meghatározott fizikai térre összpontosul?**

⁴⁵ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=179605&pageIndex=0&doclang=hu&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=679483>

⁴⁶ A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv

⁴⁷ A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, illetve a védjegy törlésének van helye, ha a megjelölés kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak. [3. cikk (1) bekezdés c) pont]

C-163/16. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem⁴⁸

A kérdést előterjesztő bíróság: Rechtbank Den Haag (Hollandia)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Christian Louboutin, Christian Louboutin SAS

Alperes: Van Haren Schoenen B.V.

Tényállás:

A felperes egy francia formatervező, aki többek között exkluzív magas sarkú női cipőket tervez és gyárt. Az általa tervezett cipők teljes alsó részét következetesen különleges világos piros színnel látja el. A felperes jogosultja a 2009. december 28-ai elsőbbségű benelux védjegynek a 25. áruosztályba tartozó magas sarkú cipők (az ortopéd cipők kivételével) vonatkozásában. A lajstrombejegyzés a védjegy alábbi leírását tartalmazza: Piros (Pantone 18-1663 TP), a védjegy abból a piros színből (Pantone 18-1663TP) áll, amelyet az ábrázolt cipő talpán helyeznek el (a cipő körvonala nem eleme a védjegynek, hanem a védjegy elhelyezkedésének szemléltetését szolgálja).

Az alperes több mint 135, Hollandia teljes területét lefedő cipő-kiskereskedést működtet. 2012 őszén olyan magas sarkú női cipők értékesítésébe kezdett, amelyek felső része választhatóan fekete, sötétkék vagy vörösesbarna színű, alsó részük pedig piros színű.

A felperes védjegybitorlás miatt eljárást kezdeményezett a hágai elsőfokú bíróság előtt.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontjának iii. alpontja⁴⁹ szerinti **forma** („Form”, „shape”, illetve „forme” az említett irányelv német, angol és francia változatában) **fogalma az áru térbeli tulajdonságaira**, például annak körvonalaira, méreteire vagy (háromdimenziós) kiterjedésére **korlátozódik, vagy** e rendelkezés hatálya **az áru egyéb (nem térbeli) tulajdonságaira** – például a színre – **is kiterjed?**

C-231/16. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem

A kérdést előterjesztő bíróság: Landgericht Hamburg (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Merck KGaA

Alperes: Merck & Co. Inc., Merck Sharp & Dohme Corp., MSD Sharp & Dohme GmbH

Tényállás:

A felperes németországi székhelyű gyógyszer- és vegyipari vállalkozás, jogosultja a „MERCK” német és uniós szóvédjegynek. A „MERCK” szó számos domainben, megjelölésben, internetes megjelenésben, internetes felületen és üzleti kapcsolatokban való, németországi és uniós használata miatt eljárást kezdeményezett az alperessel szemben.

A másodrendű alperes Merck Sharp & Dohme Corp. a világ második legnagyobb gyógyszeripari vállalkozása. Székhelye 1993 óta az amerikai New Jersey szövetségi államban található. Az elsőrendű alperes a másodrendű alperesnek az egyesült államokbeli anyavállalata; a harmadrendű alperes a másodrendű alperes német leányvállalata.

⁴⁸ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=179944&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc=c=first&part=1&cid=675166>

⁴⁹ A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, illetve a védjegy törlésének van helye, ha a megjelölés kizárólag olyan formából áll, amely az árunak jelentős értéket kölcsönöz. [3. cikk (1) bekezdés e) pont iii. alpont]

Az elsőrendű és másodrendű alperes számos olyan honlapot üzemeltet, amelyek domainjének része a „merck” szó, ezek között található a www.merck.com központi honlap. Ezen honlapok egyike sem használja az úgynevezett „geotargeting” alkalmazást, ezért azok világszerte lehívhatók teljes tartalommal, azonos formában. Az elsőrendű és másodrendű alperes emellett megjelenik az interneten a „Facebook”, a „Twitter” közösségi oldalakon, és a „YouTube” internetes videóportálon is.

2013. március 8-án a felperes az Egyesült Királyságban indított eljárást többek között az elsőrendű és a másodrendű alperessel szemben, amelyben azzal is érvelt, hogy az érintett alperesek bitorolják a MERCK szót tartalmazó számos, az Egyesült Királyságban bejegyzett és nemzetközi védjegyet.

2013. március 11-én a felperes a jelen kérelmet előterjesztő német bíróság előtt eljárást kezdeményezett az alperesek ellen a megjelöléshez fűződő jogainak megsértése miatt. Később, hogy elkerülje a 207/2009 rendelet 109. cikk (1) bekezdése a) pontjának alkalmazását, visszavonta a keresetet az Egyesült Királyság területe tekintetében. Az alperesek ezt a keresetvisszavonást kifogásolták.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni a 207/2009 rendelet 109. cikke (1) bekezdésének a) pontjában⁵⁰ szereplő „**ugyanabban a tárgyban**” kifejezést, hogy ezt a tényállási elemet megvalósítja az olyan, világszerte és ezáltal uniószerte azonos módon, ugyanazon domainnév alatt felkereshető internetes megjelenés fenntartása és használata, amely miatt ugyanazon felek között különböző tagállamok bíróságai előtt bitorlás vagy annak kísérlete tárgyában per van folyamatban, és a bíróságok egyike az európai uniós védjeggyel, a másik a nemzeti védjeggyel összefüggésben jár el?

2. Úgy kell-e értelmezni a 207/2009 rendelet 109. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szereplő „**ugyanabban a tárgyban**” kifejezést, hogy ezt a tényállási elemet megvalósítja az olyan, világszerte és ezáltal uniószerte a „facebook.com” és/vagy „youtube.com” és/vagy „twitter.com” internetcímen ugyanazon felhasználónév alatt felkereshető tartalmak – a „facebook.com” és/vagy a „youtube.com” és/vagy a „twitter.com” internetcím tekintetében történő – fenntartása és használata, amely miatt ugyanazon felek között különböző tagállamok bíróságai előtt bitorlás vagy annak kísérlete tárgyában per van folyamatban, és a bíróságok egyike az európai uniós védjeggyel, a másik a nemzeti védjeggyel összefüggésben jár el?

3. Úgy kell-e értelmezni a 207/2009 rendelet 109. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy az a tagállami bíróság, amelyik előtt egy európai uniós védjegynek a világszerte és ezáltal uniószerte azonos módon, ugyanazon domainnév alatt felkereshető internetes megjelenés fenntartásával megvalósult bitorlása miatti védjegybitorlási per később indult, és amely bíróság előtt a 207/2009 rendelet 97. cikkének (2) bekezdése⁵¹ és 98. cikke (1) bekezdésének a) pontja⁵² alapján a tagállamok bármelyikének területén elkövetett vagy megkísérelt védjegybitorlási cselekmények tekintetében érvényesítenek igényeket, a 207/2009 rendelet 109. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében **csak azon másik tagállam**

⁵⁰ Ha ugyanazon felek között ugyanabban a tárgyban különböző tagállamok bíróságai előtt bitorlás vagy annak kísérlete tárgyában per van folyamatban, és a bíróságok egyike a közösségi védjeggyel, a másik a nemzeti védjeggyel összefüggésben jár el, az a bíróság, amelyik előtt az ügy később indult, joghatóságának hiányát a másik bíróság javára hivatalból megállapítja, ha az érintett védjegyek azonosak, és azonos árukra vagy szolgáltatásokra érvényesek. Az a bíróság, amelynek meg kellene állapítania joghatóságának hiányát, eljárását felfüggesztheti, ha a másik bíróság joghatóságát vitatják. [109. cikk (1) bekezdés a) pont]

⁵¹ Ha az alperes lakóhelye vagy székhelye nem a tagállamokban van, vagy a tagállamok egyikében sem rendelkezik telephellyel, az eljárást a felperes lakóhelye vagy székhelye szerinti tagállam bírósága előtt, vagy ha a felperes a tagállamokban lakóhellyel vagy székhellyel nem rendelkezik, a felperes telephelye szerinti tagállamban kell megindítani. [97. cikk (2) bekezdés]

⁵² A 97. cikk (1)–(4) bekezdése alapján joghatósággal bíró közösségi védjegy bíróság joghatósággal rendelkezik a tagállamok bármelyikének területén elkövetett vagy megkísérelt védjegybitorlási cselekményekre. [98. cikk (1) bekezdés a) pont]

vonatkozásában állapítja meg joghatóságának hiányát a védjegy- és áruazonosság terjedelmében, ahol „először” indult bíróság előtt olyan per, amelynek tárgya a „később indult perben eljáró bíróság” előtt érvényesíteni kívánt európai uniós védjeggyel azonos, és azonos árukra vonatkozó nemzeti védjegy világszerte és ezáltal uniószerte azonos módon, ugyanazon domainnév alatt felkereshető internetes megjelenés fenntartásával és használatával történő megsértése, vagy az a „bíróság, amelyik előtt az ügy később indult”, ebben az esetben a kettős azonosság terjedelmében a 207/2009 rendelet 97. cikkének (2) bekezdése és 98. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján és ezáltal uniószerte a tagállamok bármelyikének területén elkövetett vagy megkísérelt védjegybitorlási cselekmények tekintetében előtte érvényesített valamennyi igény vonatkozásában megállapítja joghatóságának hiányát?

4. Úgy kell-e értelmezni a 207/2009 rendelet 109. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy az a tagállami bíróság, amelyik előtt egy európai uniós védjeggyel a világszerte és ezáltal uniószerte a „facebook.com” és/vagy „youtube.com” és/vagy „twitter.com” internetcímen ugyanazon felhasználónév alatt felkereshető tartalmak – a „facebook.com” és/vagy a „youtube.com” és/vagy a „twitter.com” domain tekintetében történő – fenntartásával és használatával megvalósult bitorlása miatti védjegybitorlási per később indult, és amely bíróság előtt a 207/2009 rendelet 97. cikkének (2) bekezdése és 98. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a tagállamok bármelyikének területén elkövetett vagy megkísérelt védjegybitorlási cselekmények tekintetében érvényesítenek igényeket, a 207/2009 rendelet 109. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében csak azon másik tagállam vonatkozásában állapítja meg joghatóságának hiányát a kettős azonosság terjedelmében, ahol „először” indult bíróság előtt olyan per, amelynek tárgya a „később indult perben eljáró bíróság” előtt érvényesíteni kívánt európai uniós védjeggyel azonos, és azonos árukra vonatkozó nemzeti védjegy világszerte és ezáltal uniószerte a „facebook.com” és/vagy „youtube.com” és/vagy „twitter.com” internetcímen ugyanazon felhasználónév alatt felkereshető tartalmak – a „facebook.com” és/vagy a „youtube.com” és/vagy a „twitter.com” domain tekintetében történő – fenntartásával és használatával történő megsértése, vagy az a „bíróság, amelyik előtt az ügy később indult”, ebben az esetben a kettős azonosság terjedelmében a 207/2009 rendelet 97. cikkének (2) bekezdése és 98. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján és ezáltal uniószerte a tagállamok bármelyikének területén elkövetett vagy megkísérelt védjegybitorlási cselekmények tekintetében előtte érvényesített valamennyi igény vonatkozásában megállapítja joghatóságának hiányát?

5. Úgy kell-e értelmezni a 207/2009 rendelet 109. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy egy európai uniós védjeggyel a világszerte és ezáltal uniószerte azonos módon, ugyanazon domainnév alatt felkereshető internetes megjelenés fenntartásával megvalósult bitorlása miatt azon tagállami bíróság előtt védjegybitorlási pert megindító keresetnek a visszavonása, „amelyik előtt az ügy később indult”, és amely keresettel először a 207/2009 rendelet 97. cikkének (2) bekezdése és 98. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a tagállamok bármelyikének területén elkövetett vagy megkísérelt védjegybitorlási cselekmények tekintetében érvényesítettek igényeket, amennyiben a keresetet azon másik tagállam tekintetében vonják vissza, ahol „először” indult bíróság előtt olyan per, amelynek tárgya a „később indult perben eljáró bíróság” előtt érvényesíteni kívánt európai uniós védjeggyel azonos, és azonos árukra vonatkozó nemzeti védjegy világszerte és ezáltal uniószerte azonos módon, ugyanazon domainnév alatt felkereshető internetes megjelenés fenntartásával és használatával történő megsértése, megakadályozza, hogy a 207/2009 rendelet 109. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti „bíróság, amelyik előtt az ügy később indult”, a kettős azonosság terjedelmében megállapítsa joghatóságának hiányát?

6. Úgy kell-e értelmezni a 207/2009 rendelet 109. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy egy európai uniós védjeggyel a világszerte és ezáltal uniószerte a „facebook.com” és/vagy „youtube.com” és/vagy „twitter.com” internetcímen ugyanazon felhasználónév alatt

felkereshető tartalmak – a „facebook.com” és/vagy a „youtube.com” és/vagy a „twitter.com” internetcím tekintetében történő – fenntartásával és használatával megvalósult bitorlása miatt azon tagállami bíróság előtt védjegybitorlási pert megindító keresetnek a visszavonása, „amelyik előtt az ügy később indult”, és amely keresettel először a 207/2009 rendelet 97. cikkének (2) bekezdése és 98. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a tagállamok bármelyikének területén elkövetett vagy megkísérelt védjegybitorlási cselekmények tekintetében érvényesítettek igényeket, amennyiben a keresetet azon másik tagállam tekintetében vonják vissza, ahol „először” indult bíróság előtt olyan per, amelynek tárgya a „később indult perben eljáró bíróság” előtt érvényesíteni kívánt európai uniós védjeggyel azonos, és azonos árukra vonatkozó nemzeti védjegy világszerte és ezáltal uniószerzte a „facebook.com” és/vagy a „youtube.com” és/vagy a „twitter.com” internetcímen ugyanazon felhasználónév alatt felkereshető tartalmak – a „facebook.com” és/vagy a „youtube.com” és/vagy a „twitter.com” domain tekintetében történő – fenntartásával és használatával történő megsértése, megakadályozza, hogy a 207/2009 rendelet 109. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti „bíróság, amelyik előtt az ügy később indult”, a kettős azonosság terjedelmében megállapítsa joghatóságának hiányát?

7. Úgy kell-e értelmezni a 207/2009 rendelet 109. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy a „ha az érintett védjegyek azonosak, és azonos árukra vagy szolgáltatásokra érvényesek” megfogalmazásból csak *annyiban* következik azon bíróság joghatóságának hiánya, „amelyik előtt az ügy később indult”, amennyiben az európai uniós védjegyet és a nemzeti védjegyet ugyanazon áruk és/vagy szolgáltatások tekintetében jegyezték be, vagy „az a bíróság, amelyik előtt az ügy később indult” *egyáltalán* nem rendelkezik joghatósággal, akkor sem, ha az ezen bíróság előtt érvényesíteni kívánt európai uniós védjegy további – a másik, nemzeti védjegy által oltalomban nem részesített – árukat és/vagy szolgáltatásokat is oltalomban részesít, amelyekkel szóba jöhet a kifogásolt tevékenységek azonossága vagy hasonlósága?

A kérdések annak tisztázására irányulnak, hogy mikor kerülhet sor a joghatóság földrajzi szempontból korlátozott hiányának megállapítására, valamint, hogy ebből a szempontból az „ugyanabban a tárgyban” fordulatot hogyan kell értelmezni.